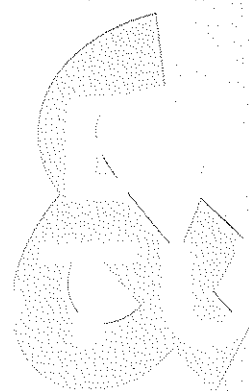

PLUSTAAK

WERKBOEK 5/6

LEZEN

Gebruiksaanwijzingen

In dit werkboekje staan teksten. Bij die teksten staan opdrachten.
Door deze opdrachten te maken, leer je teksten begrijpen
en je leert hoe je informatie in teksten het beste kunt onthouden.
In je hoofd. Of in een tabel of een schema,
zodat je later je weer snel kunt herinneren wat je gelezen hebt.

Soms staat bij een opdracht een *.
Dat betekent dat je bij deze opdracht
achter in je werkboek extra uitleg kunt vinden.
Lees die uitleg goed door.
Als je een woord in een opdracht of een tekst niet kent,
mag je het opzoeken in een woordenboek.

Lees altijd eerst de teksten aandachtig door. Maak dan pas de opdrachten.
Sommige opgaven zijn echt heel moeilijk. Misschien zijn sommige wel te moeilijk.
Probeer in ieder geval altijd eerst zelf of je de opdracht kunt maken.
Geef niet te snel op. Als het niet lukt, kijk dan of je er samen met iemand anders
uit je groep wel uit kunt komen. Of bestudeer de uitwerking in het antwoordenboekje.
Met bestuderen bedoelen we: uitvinden hoe je een opdracht het best kan aanpakken.
Dat is heel wat anders dan klakkeloos het antwoord overschrijven.
Het is niet erg als je iets nog niet of nog niet goed genoeg kunt.
Als je er maar van leert. Dat geldt ook voor fouten.
Fouten maken is niet erg, als je er maar voor zorgt dat je van je fouten leert.

Veel plezier met dit werkboekje

DELUBAS
Educatieve Uitgeverij
van Ostadeplein 8
5151 SW Drunen
Tel: 0416-380482
Fax: 0416-322647
www.delubas.nl

AUTEURS: E & M Marelius
Ine van Bochove
Toos Duyx

ILLUSTRATIES: Adri Smit

VORMGEVING: Adri Smit
Peter Aaldijk

OMSLAG: Carla Gerritzen

ISBN 90 5300 013 5

Copyright © DELUBAS Educatieve Uitgeverij

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand,
of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen,
of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijk toestemming van de uitgever.

De prinses en de kikker

Lang geleden leefde een koning die vele dochters had. Het jongste prinsesje was zo'n schoonheid, dat zelfs de zon die toch alle mensen ziet, nooit zo'n meisje had gezien. Bij het¹ van de koning was een groot donker² en daarin lag een bron met een³ vijver. Als het warm was ging de⁴ bij de vijver spelen met haar gouden⁵. Die gooide ze telkens de lucht in⁶ ving hem weer op. Maar op een⁷ miste ze en de gouden bal rolde⁸ de bron. Voor haar ogen zonk de⁹ in het water, steeds dieper, tot ze¹⁰ niet meer kon zien. De prinses begon¹¹ te huilen, maar het hielp niet : de¹² bleef weg. Toen hoorde zij een stem : '¹³ waarom huil je zo ?' Het was de¹⁴ van een grote kikker die zijn dikke¹⁵ uit het water stak en haar aankeek. '¹⁶ oude watertrapper, ik huil omdat mijn¹⁷ bal in de bron gevallen is.' 'Daar¹⁸ je niet om te huilen. Ik weet¹⁹ wel raad op, maar wat geef je²⁰ als ik je speelgoed weer ophaal ?' 'Wat²¹ maar wilt, lieve kikker : mijn kettinkje met²² of zelfs mijn gouden kroontje'. De kikker²³ 'Ik geef niet om je paarden of²⁴ je gouden kroontje. Maar als je van²⁵ wilt houden en ik je vriendje mag²⁶, naast je aan tafel mag zitten, van²⁷ gouden bordje mag eten, uit je bekertje²⁸ en in je bedje slapen, als je²⁹ dát belooft, zal ik in de bron³⁰ en je gouden bal ophalen.' 'Ik beloof³² alles wat je maar wilt, als je³² gouden bal maar terug brengt,' zei de³³, maar ze dacht : Laat die stomme kikker³⁴ kletsen en in de vijver blijven waar³⁵ thuishoort. Toen de kikker de belofte van³⁶ prinsesje had gekregen , dook hij met zijn³⁷ onder water en zwom naar beneden , helemaal³⁸ op de bodem. Na een tijdje kwam³⁹ weer boven. In zijn bek hield hij⁴⁰ gouden bal. Die wierp hij in het⁴¹ aan de voeten van de prinses. De⁴² was blij toen ze haar mooie bal⁴³. Ze raapte de gouden bal op en⁴⁴ ermee weg. 'Wacht , wacht !' riep de kikker , '⁴⁵ mij mee ! Ik kan niet zo vlug⁴⁶ als jij.'

ALS HOND EN KAT SAMENWONEN, KAN DAT HEEL GEZELLIG ZIJN

Een hond en een kat die van jongs af aan samen opgroeien, worden in de meeste gevallen dikke maatjes. Zij mag in zijn mand. Hij mag uit haar bakje snoepen. Zij loopt even mee als hij wordt uitgelaten en samen vallen ze tevreden in elkaars poten in slaap. Moeilijker wordt het als ze elkaar op latere leeftijd ontmoeten. De een vindt de ander maar een engerd. Ze begrijpen elkaar niet, omdat ze allebei een andere lichaamstaal spreken. De kat heft zijn voorpootje en bedoelt daarmee 'wegwezen, ik waarschuw je'. De hond vat het op als een aardige begroeting en kwispelt enthousiast. Fout, want de kat ziet in die heftig bewegende staart een duidelijke afwijzing: onrust. En als de hond dan ook nog ongegeneerd aan het achterste van de kat begint te snuffelen, kan hij het helemaal wel vergeten. Dat is in haar ogen ongehoord. Resultaat: de kat deelt een ferme mep uit of trekt zich waardig terug. Daarom een goede raad: laat die twee nooit alleen zolang ze niet aan elkaar gewend zijn. Geef ze allebei evenveel liefde en aandacht, dan worden ze vast en zeker goede vrienden.

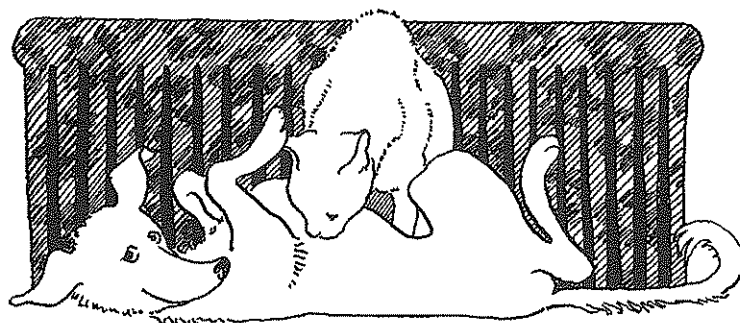
AAS GEZOCHT

Duizenden honden en katten zitten in het asiel met smart te wachten op een baasje om van te houden. Een baasje dat weet waar hij aan begint. Een baasje dat veel liefde wil geven. Een baasje ook dat bereid is flink wat tijd en aandacht aan zijn nieuwe dier te besteden. Daarom doen we een dringend beroep op je. Als je een kat of een hond wilt, ga eerst naar het asiel.

DAGELIJKS BORSTELLEN EN KAMMEN

Honden moeten dagelijks geborsteld worden. Begin bij de kop, borstel dan de rug, de staart, de borst en de buik.

WASSEN HOORT ERBIJ

De hond mag alleen in bad als hij ouder is dan een half jaar. En doe het alleen als het écht nodig is. Gebruik altijd speciale hondenzeep of -shampoo. Als je je hond in de badkuip wast, zorg dan voor een anti-slipmatje. Je kunt hem natuurlijk ook onder de douche zetten. Je kunt hem ook wassen in een grote teil in de tuin. Het moet dan wel warm en zonnig zijn. Spons eerst de vacht met handwarm water. Masseer daarna de zeep of shampoo rustig in. Spoel het goed uit. Er mogen geen zeepresten achterblijven. Wil je ook de kop van de hond wassen? Stop dan watjes in zijn oren. Dan komt er geen water in zijn oren. Droog de hond na het bad zo snel mogelijk af. Laat hem niet op de tocht staan tot hij kurkdroog is, want een koutje is zo gevat. Nog even borstelen en zijn vacht glanst weer prachtig.

EN POES DOET HET ZELF

Katten houden zichzelf schoon. Zij hoeven niet in bad. Alleen op aanraden van de dierenarts kun je het doen. De vacht van je kat blijft in topconditie als je hem regelmatig kamt of borstelt. Langharige katten moeten er iedere dag aan geloven.

RENNEN EN SPELEN

Honden hebben beweging nodig. Het houdt hen slank en ze blijven alert. Een grote hond heeft veel meer beweging nodig dan een mini-hond. Je kunt er van uit gaan dat de gemiddelde hond minstens een uur per dag moet lopen. Neem als 't even kan, een bal of een stok mee en ga met hem spelen. Dat is plezier voor twee en verstevigt de band. Zwemmen is een prima sport voor honden, maar laat ze alleen het water in gaan op plaatsen waar ze gemakkelijk weer op de kant kunnen komen. Anders kan er paniek ontstaan. Het leukst is het natuurlijk om samen met je hond te joggen. Maar pas op! Oude honden, ongetrainde honden, dikke honden en honden met een kwaaltje kunnen dat niet zomaar. Ze hebben te weinig conditie. Zelfs bij een kerngezonde hond moet je die langzaam opbouwen. Stap daarom bij de minste geringste twijfel naar de dierenarts voor advies.

REKKEN EN STREKKEN

Katten die veel buiten komen, klimmen, klauteren en stappen genoeg. Het zijn de katten die binnen wonen waar we het over willen hebben. Die hebben gauw de neiging om te blijven zitten waar ze zitten. Type theemuts, zogezegd. Af en toe hebben ze een aanval van gekte en vliegen door het hele huis, dat wel. Maar ze hebben méér beweging nodig om lenig en alert te blijven. We geven je wat tips. Geef je kat een krabpaal waar hij zich lekker aan kan uitrekken. Loop met een bolletje wol achter je aan door het huis. De kat kan de verleiding niet weerstaan, hij gaat er achteraan. Een stukje speelgoed zo boven hem houden dat hij er niet bij kan en de kat rekt en strekt. Er zijn zelfs katten die apporteren. Je gooit het propje, de kat brengt het terug. Geluk heb je als je een exemplaar hebt dat zonder morren mee de straat op gaat in een tuigje aan de lijn.

- 1 Lees de titel van het eerste fragment.
Wanneer wordt het echt gezellig als een hond en een kat samen wonen?
Als
- 2 In het eerste stukje staat iets over lichaamstaal. Lees dat nog eens! De lichaamstaal van een kat en de lichaamstaal van een hond verschillen. Dat kun je duidelijk maken in de tabel hieronder. Maak de tabel af.

	DE KAT ZEGT, DENKT OF DOET:	DE HOND ZEGT, DENKT OF DOET:
OPHEFFEN VOORPOOT		
BEWEGENDE STAART		
SNUFFELEN AAN ACHTERWERK		

- 3 Mensen gebruiken ook lichaamstaal. Als we onze schouders ophalen, willen we zeggen: 'dat weet ik niet' of ook wel 'dat kan me niks schelen' of 'Nou, en... wat zou dat'. Geef nog meer voorbeelden van lichaamstaal van mensen.

.....

.....

.....

- 4 Sorteert: in de eerste kolom* wat bij de hond hoort, in de tweede wat bij de kat hoort en in de derde wat bij de kat én de hond hoort. Let op er staan ook woorden bij die **niet** bij de kat en die **niet** bij de hond horen. Onderstreep die woorden.

HOORT BIJ DE HOND	HOORT BIJ DE KAT	HOORT BIJ HOND EN KAT

kwispelen – snuffelen – draven
 spinnen – grommen – fluiten
 miauwen – krabben – bijten
 blaffen – sluipen – kopjes geven
 janken – klimmen – kauwen
 slapen – vechten – loeien

- 5 a. Bij welke dieren horen de onderstreepte woorden boven de tabel in opdracht 4?

Bij:

- b. Als je ook de woorden die bij deze dieren horen in de tabel had moeten zetten, hoeveel kolommen had je er dan in ieder geval bij moeten maken? *Het aantal is*

- 6 Stel dat je aan de tabel bij opdracht 4 maar één kolom had mogen toevoegen, wat had dan de titel van die kolom moeten zijn?

- 7 In het eerste fragment (Het stukje met als titel: ALS HOND EN KAT ...) staan adviezen. Onderstreep er één. Schrijf achter het laatste onderstreepte woord een kleine ⑦.

- 8 Waarom moeten baasjes van een kat en een hond aan beide dieren evenveel aandacht geven?

.....

.....

.....

- 9 a. In de titel van het eerste fragment staat dat een kat en een hond het gezellig met elkaar kunnen hebben. Er bestaat een spreekwoord dat juist het tegenovergestelde zegt. Welk spreekwoord is dat? *
-
- b. Er bestaan veel andere vaste uitdrukkingen waarin 'kat', 'poes' of 'hond' voorkomt. Geef de uitdrukkingen hetzelfde nummer als de zin waar ze bij horen.
1	eerst even rustig kijken voordat je wat doet	... de kat de bel aanbinden
2	heel moe zijn	... blaffende honden bijten niet
3	heel ziek zijn	... de kat uit de boom kijken
4	heel slecht behandeld worden	... bekend staan als de bonte hond
5	als vader en moeder er niet zijn, dan kunnen de kinderen lekker hun gang gaan	... een kat in de zak kopen
6	wees maar niet bang voor iemand met een grote mond want ...	... zo ziek als een hond zijn
7	zonder goed te kijken iets kopen	... als een hond behandeld worden
8	wie zegt er als eerste iets van?	... als de kat van huis is, dansen de muizen
9	te laat komen voor het eten	... de hond in de pot vinden
10	slecht bekend staan	... zo moe als een hond zijn

- 10 Onderstreep in het eerste fragment het woord dat ongeveer betekent: **ongepast**. Doe dat ook met het woord dat ongeveer betekent: **zonder zich af te vragen of dat wel netjes is**. Schrijf achter de onderstrepingen een kleine ⑩.

- 11 Deze vraag gaat over het stukje onder BAAS GEZOCHT.

- a. Wat doet de schrijver met dit stukje? Kruis het antwoord aan dat je het beste vindt.

- De schrijver ...*
- ☐ geeft een advies
 - ☐ maakt een verwijt
 - ☐ protesteert
 - ☐ doet een verzoek
 - ☐ neemt een beslissing
 - ☐ geeft een mening

- b. Schrijf hieronder op wat de schrijver adviseert of wat hij iemand verwijt of waartegen hij protesteert of wat hij verzoekt of wat hij beslist of wat zijn mening is.*

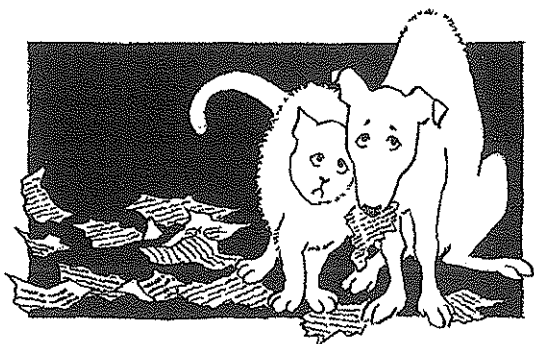
.....

.....

.....

- 12 Onderstreep de zinnen waarin de eigenschappen staan van een baasje om van te houden. Schrijf achter het laatste onderstreepte woord een kleine 12.
- 13 Onderstreep in BAAS GEZOCHT het woord dat daar ongeveer betekent: **met veel ongeduld**. Schrijf achter het onderstreepte woord een kleine 13.
- 14 Arceer in RENNEN EN SPELEN het woord dat betekent: **oplettend**.
- 15 In het eerste fragment staat een zin die betekent: **Ze kunnen niet met elkaar communiceren**. Arceer die zin. Schrijf achter het laatste woord een kleine 15.
- 16 In RENNEN EN SPELEN staan twee waarschuwingen. Arceer ze. Zet achter het laatste gearceerde woord een kleine 16.
- 17 In RENNEN EN SPELEN staat een advies. Arceer het. Zet achter het laatste gearceerde woord een kleine 17.
- 18 Misschien heeft jouw hond of jouw poes wel eens een spannend avontuur beleefd. Of anders een kat of een hond die je kent. Vertel dat avontuur. Je mag ook een spannend verhaal bedenken. In je verhaal moet staan: wat er gebeurde, waar het gebeurde, wanneer het gebeurde, waardoor of waarom het gebeurde, wie er bij waren, hoe het afliep en wat jij er van vond.

[illegible]

Onze hond en kat zijn meestal heel lief, maar soms ook heel ondeugend. Toen ze alleen thuis waren, hebben ze samen de tekst voor taak 3 verscheurd !

Wat nu?

Gelukkig was dat dezelfde tekst als die voor taak 2. Om de vragen en opdrachten van deze taak te maken moet je dus de tekstfragmenten gebruiken die op bladzijde 2 en 3 staan.

- 1 Lees **eerst** het stukje onder WASSEN HOORT ERBIJ. Ga **daarna** verder met deze opdracht. Lees nu het stukje hieronder. Daarin hoort eigenlijk ongeveer hetzelfde te staan als in WASSEN HOORT ERBIJ. Maar er staan fouten in. Verbeter ze. Schrijf je verbeteringen boven de fouten. Let op je mag WASSEN HOORT ERBIJ in de tekst niet nog eens lezen!

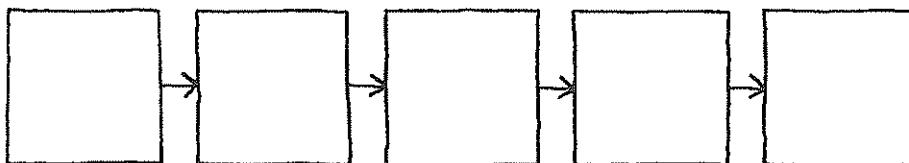
De hond mag alleen in bad als hij jonger is dan een half jaar. En doe het alleen als het écht nodig is. Je kunt gewone zeep of shampoo gebruiken. Als de hond in de badkuip gewassen wordt, haal dan het anti-slipmatje er uit. Je kunt hem natuurlijk ook onder de douche zetten.

Als het koud is liever niet in een grote teil in de tuin. Spons de vacht met lekker koud water en masseer de zeep of shampoo krachtig in. Spoel het zo goed uit dat er geen zeepresten achterblijven.

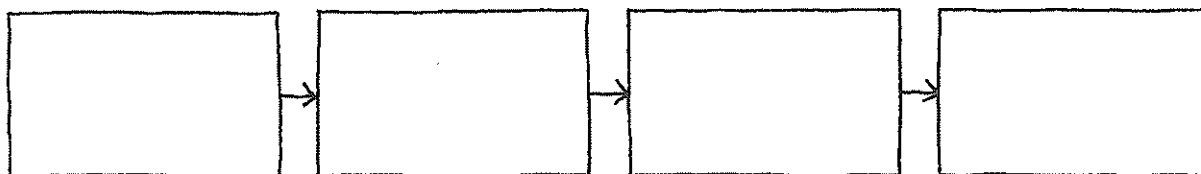
Moet ook de kop van de hond gewassen worden, zorg er dan voor dat er ook in de oren flink wat water komt. Droog de hond na het bad zo snel mogelijk af en houd hem in een ruimte waar het lekker doortocht. Wacht totdat hij kurkdroog is, want een koutje is zo gevat. Niet teveel borstelen, anders gaat de glans van de shampoo weer uit zijn vacht.

- 2 Honden moeten dagelijks geborsteld of gekamd worden en dat moet in de juiste volgorde gebeuren. Geef het borstelen en kammen schematisch weer in een stroomdiagram.*

- 3 Geef het wassen van de hond schematisch weer in een stroomdiagram.

- 4 In de tabel hieronder kun je in het kort opschrijven wat er in BORSTELEN EN KAMMEN, EEN POES DOET HET ZELF, RENNEN EN SPELEN EN REKKEN EN STREKKEN staat. Je moet de titels in de tabel eerst nog aanvullen.*

	BORSTELEN EN KAMMEN	WASSEN	
HOND			

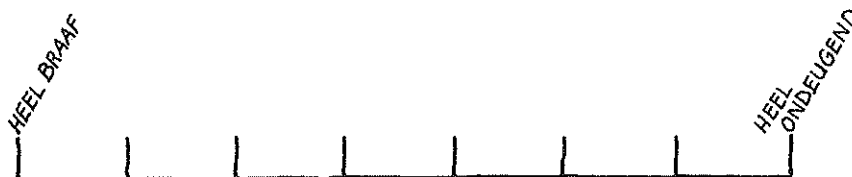
- 5 Wanneer mogen katten alleen maar in bad gedaan worden?
.....
- 6 Zoek op in het woordenboek!
Welk woord komt eerst in het woordenboek voor en waarom: 'klimmen' of 'klauteren'?*
Eerst komt, want
- 7 Welk woord komt eerst in het woordenboek voor en waarom: 'rekken' of 'rennen'?
Eerst komt, want
- 8 In REKKEN EN STREKKEN staat dat katten apporteren. Je kunt uit de manier waarop dat gezegd wordt opmaken dat het niet gewoon is dat katten apporteren. Door welk woord komt dat?
Dat komt door

- 9 a. Wat wordt in de tekst bedoeld met type theemuts?
.....
- b. Wat voor type zou jij willen zijn?
.....

- 10 Als jij een hond zou willen aanschaffen, hoe groot zou die dan moeten zijn? Zet een kruisje.*

- 11 Als jij een hond zou willen aanschaffen, hoe zou zijn karakter dan moeten zijn?

In woorden is dat:

Opdracht: Lees eerst de tekst hieronder helemaal door. In de tekst staan nummers. Onder de tekst staan zinnen. Als je bij een nummer komt, kijk je welke van deze zinnen het best op de plaats van het nummer kan staan. Zet die letter onder het nummer in de tabel. Er zijn twee zinnen die op geen enkele plaats passen.

Misschien is je broer wel een vreselijk Pietje Precies: hij kan niet tegen rommel, al zijn spulletjes liggen op een vaste plaats, en als hij een pluusje ziet liggen, raapt hij het onmiddellijk op. 1 Jij vindt het helemaal niet erg als alles een beetje door elkaar ligt. Je gooit al je kleren, je speelgoed en je boeken op een grote hoop. 2 Ruzie krijgen jullie dus niet, want hij is de baas in zijn kamer, en jij bent de baas in jouw kamer. Hij bemoeit zich niet met jouw rommelbergen, en jij hebt geen last van zijn schoonmaakhobby. Maar stel je voor dat jullie samen een kamer hebben. Dan komen er vast en zeker moeilijkheden. 3 Jullie trekken een grenslijn, midden door de kamer. In zijn helft is hij de baas. Hij mag die inrichten zoals hij dat wil. En jij bent de baas in jouw helft. Tussen landen bestaan er ook grenzen. 4 Aan de ene kant van de grens is de ene regering de baas, aan de andere kant heeft een andere regering het voor het zeggen. De verschillen tussen jouw land en een ander land kunnen soms heel groot zijn: de mensen spreken er een vreemde taal, ze gebruiken andere munten, de verkeersregels zijn afwijkend, ze vinden merkwaardig voedsel lekker, op scholen gaat het er veel strenger (of juist veel minder streng) toe. 5 De douane-mensen kijken niet eens op als je langs rijdt. Maar er zijn ook grenzen waar het allemaal heel moeilijk toe gaat. Je komt er alleen maar door als je een speciaal stempel in je paspoort hebt, en je bagage wordt helemaal ondersteboven gehaald. Als je eenmaal in het andere land bent, dan probeer je je zoveel mogelijk aan te passen aan de regels en aan de gewoonten die de mensen daar hebben. Je probeert hun taal te spreken, je proeft van het eten dat zij lekker vinden, je houdt je aan de verkeersregels. De grenzen tussen landen zijn er niet vanzelf gekomen. Heel soms komt het voor dat regeringen rond een tafel gaan zitten, en met een liniaal een kaarsrechte lijn trekken over een kaart. 'Dit stuk is van jullie, dit stuk is van ons, accoord?' In je atlas kun je daarvan wel voorbeelden vinden. Zo zijn de meeste grenzen van de Verenigde Staten zulke rechte lijnen. Ook in Afrika kom je ze wel tegen. Of men spreekt met elkaar af dat een bepaalde rivier (of een zee, of een gebergte) de grens vormt tussen twee landen. 6 Denk maar aan de Pyreneeën, die de grens vormen tussen Frankrijk en Spanje, of de Maas, die voor een deel de grens vormt tussen Nederland en België.

- A In zo'n geval is er maar één oplossing.
- B Maar het zal nog wel even duren voordat het zover is.
- C Men noemt dat natuurlijke grenzen.
- D Jij bent heel anders.
- E Als alle grenzen worden opgeheven, dan is er geen oorlog meer.
- F Gelukkig heeft je broer een eigen kamer, en jij ook.
- G Sommige grenzen kun je heel gemakkelijk passeren.
- H Eigenlijk gaat het er daarbij niet eens zoveel anders toe.

Om de grenzen zijn er tussen landen wel oorlogen gevoerd. De ene regering zegt dan: 'Dat kan wel zijn dat jullie dit stuk land hebben, maar het is van ons, want de inwoners hebben dezelfde godsdienst als in ons land!' En dan gaan ze erom vechten. Nog niet zolang geleden hadden Kroatië, Servië en Bosnië daarom ruzie met elkaar, maar ook iets langer geleden gebeurde het heel vaak dat landen knok kregen om de grens. Zo hebben Frankrijk en Duitsland eeuwenlang oorlogen met elkaar gevoerd over wie de baas mocht zijn in bepaalde grensgebieden, zoals de Elzas en Lotharingen.

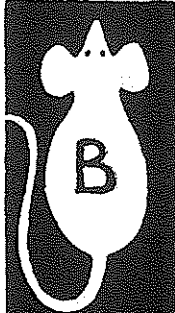
1	2	3	4	5	6

Een stukje Peter en Pips gehusseld

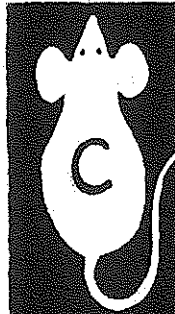

Ze spraken een onverstaanbaar taaltje. Dat was dus toch niks geworden. Wat angstig liep Peter nu dicht langs de hoge huizen. Hier waren geen winkels meer. De ramen hadden tralies. Tralies...? Als je daar éénmaal achter zat...

Eindelijk stond Peter stil in een portiek van een winkel. Hier waren meer mensen, dat was beter. Hij leunde even tegen de muur om uit te hijgen.

In de etalage naast hem stonden kooien. Twee grote kooien. Een met kanaries en een met groene parkietjes. Een dierenwinkel dus. Er lagen ook wat pakjes. Zaad zeker. Dicht bij hem in de hoek stond een grote glazen kom. Zo een waar wel eens goudvissen in zwemmen. Maar hier zat geen goudvis in. Ook geen water. Zaagsel. En precies in het midden, op een omgekeerd bakje, zat een muis. Een stralend witte, beeldige muis. Met wat roze hier en daar en met zwarte pientere oogjes. Veel mooier dan muizen in een tekenfilm of in een boek. Een plaatje van een muis.

Peter had bij oma een keer een verhaal gelezen over een mooie prinses die op een rots aan een rivier zat. Ze kamde aldoor haar lange haren en alle vissers keken naar haar. Dan liep hun schip op de klippen en verdronken ze. Peter voelde zich net zo'n visser. Hij wou alleen maar blijven kijken en verder alles vergeten. Hij drukte zijn neus plat tegen het raam. Nu zag de muis hém ook. Ze ging op haar achterpootjes zitten, hield de voorpootjes voor de borst en haar bekje ging een beetje open van verbazing. Ze staarden elkaar aan. Het was liefde op het eerste gezicht.

Heel even was Peter blij. Blij dat hij gelijk had gekregen. Hij was lekker verdwaald. Dat kwam er nou van als je een kind boodschappen liet doen in een wildvreemd land. Ze zouden zich ongerust maken. En dan zouden ze moeten zoeken. Misschien gingen ze dan van schrik wel naar huis... Als ze hem niet vonden... Zoveel mensen waren er hier. Wie vond daar nu één enkel jongetje tussen? En wat dan? Hongerig zou hij dag en nacht door de straten moeten dwalen... Alleen op de wereld... Bédelen misschien...

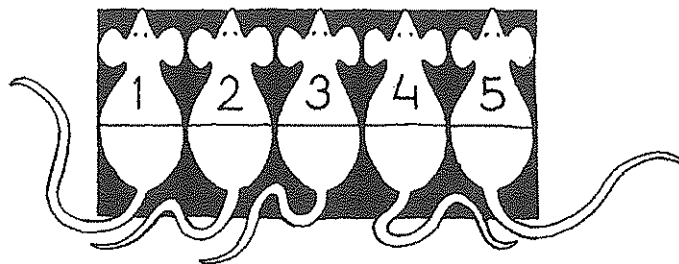
Daar liepen twee grote blonde mevrouwen. Die zouden best uit Nederland kunnen komen. Maar wat moest hij nou vragen? Naar de kaaswinkel of naar de flat? Hoe heette dat gebouw ook weer? Del... Dela ... of zoiets. Meteen liepen de mevrouwen voorbij.

Een muizenprinses moest het wel zijn. Peter stond daar met zijn mond wijd open van verrassing. Van bewondering; van verrukking. Vergeten was de man in het autootje. Vergeten dat hij vreemd was. Vergeten dat hij verdwaald was.

De muis kamde met aandacht haar lange witte snorharen. Toen nam ze haar erg lange staart tussen haar fijne roze voorpootjes – het leken wel hándjes – en begon hem zorgvuldig te likken.

- 1 Schrijf in de 'muizentabel' hiernaast de letters in de goede volgorde.*

- 2 De fragmenten in de teksttabel hiernaast (verder: husseltabel) komen uit een heel mooi en leuk boek. De titel is: 'Peter en Pips'. Je zou het eigenlijk helemaal moeten lezen. Op de achterflap van het boek staat:

Peter moest van zijn ouders mee op vakantie naar Spanje en hij vindt dat vreselijk. Eerst al die enge vliegreis, dan het strand dat wel een mierenhoop lijkt en hij verstaat er niemand. Tot overmaat van ramp moet hij in zijn eentje boodschappen gaan doen en verdwaalt. Peter raakt helemaal in paniek. Maar hij is zijn angst op slag vergeten als hij in een dierenwinkel een prachtige witte muis ziet. Hij moet en zal die muis hebben, ook al mag het niet van zijn ouders, en hij weet al hoe...En dan breekt een spannende tijd aan. Hij moet Pips voor zijn ouders verstoppen en – erger nog – hoe krijgt hij het beestje straks door de douane heen?

In deze flaptekst staat een zin of staan zinnen die zeggen waarover het in de gehusselde tekst gaat. Arceer die zin of zinnen.

- 3 Uit de husseltekst is dit fragment weggelaten:

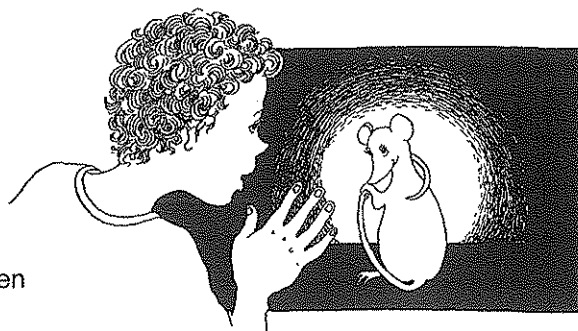
Een klein rood vrachtwagentje stopte vlak bij hem. Een man stak zijn hoofd uit het raampje en vroeg iets. Hij had zware wenkbrauwen en een snor. Verstijfd van schrik bleef Peter staan. Het portier ging open. Werd hij nou al meegenomen? De man lachte en zwaaide met zijn handen. Hij begreep dat dit jongetje hem niet verstond en zou dus aan iemand anders de weg wel vragen. Maar Peter was al weg. Hollen, hollen, terug die straat in en de hoek om. Hindert niet waarheen... wég-wezen! Zou dat een zigeuner geweest zijn? In een vrachtwagentje? Wat zag hij er gevaarlijk uit met die grote witte tanden. Alsof hij er zó een mes tussen zou nemen. O nee, dat waren piraten die dat deden.

In de husseltabel op de vorige bladzijde staat een zin die met het stukje hierboven te maken heeft. Arceer die zin. Zet achter het laatste gearceerde woord een kleine ③.

- 4 In welk stukje in de husseltabel op de vorige bladzijde komt dit fragment? Kleur het muisje voor dit stukje **rood**. Achter welke zin komt het fragment hierboven? Zet achter die zin een kruisje.
- 5 In het vierde fragment in de husseltabel drukt een zin een verwijt * uit. Onderstreep die zin en plaats achter het laatste onderstreepte woord een kleine ⑤.
- 6 In het vierde fragment in de husseltabel drukt een zin leedvermaak uit. Onderstreep die zin en plaats achter het laatste onderstreepte woord een kleine ⑥.

- 7 In het derde fragment in de husseltabel voelde Peter zich **net zo'n visser**. Waarom?
Kruis het vierkantje van het goede antwoord aan.

- ☐ Omdat hij bang is.
- ☐ Omdat hij verdwaald is.
- ☐ Omdat hij maar aan één ding kan denken.
- ☐ Omdat hij ook heel ver van huis is.
- ☐ Omdat hij ook niet weet hoe hij zich moet redden

- 8 a. Boven het gehusselde verhaaltje stond een titel. Welke zou dat geweest zijn?

- ☐ EEN GEVAARLIJKE ONTMOETING
- ☐ EEN GROTE VERRASSING IN EEN KLEIN HOEKJE
- ☐ WAT EEN DOMMOOR
- ☐ VER WEG
- ☐ ONGERUSTE OUDERS

- b. Stel dat je een zin uit het verhaaltje als titel moest kiezen.
Welke zin zou jij dan als titel aan het verhaaltje geven?

.....

- 9 Stel je voor: Peter kan de verleiding niet weerstaan en hij koopt de muis. Zijn vader en moeder weten van niets. Hij denkt ook dat ze heel boos op hem zullen zijn. Hoe vertelt hij het zijn vader en moeder?

.....

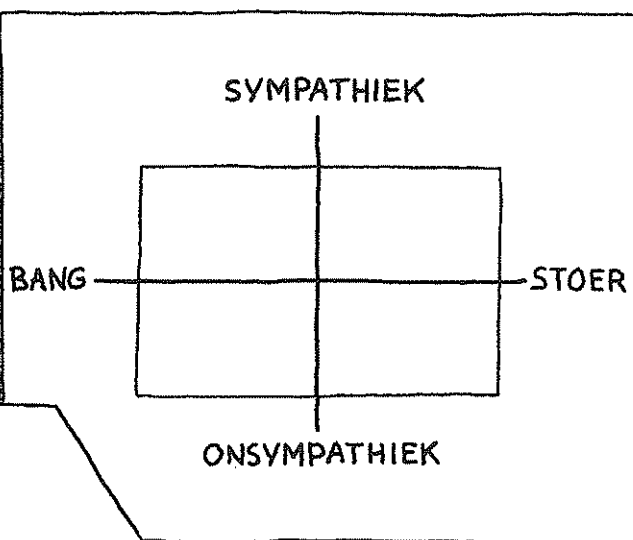
.....

.....

.....

.....

- 10 In welk vakje plaats jij Peter? Arceer het. *

Waarom werken ze?

Als ouders niet genoeg verdienen om voor hun gezin te zorgen, moeten hun kinderen wel werken.

Uitkeringen zijn¹ niet. Kinderarbeid komt vooral door armoede.

Daarom² je helaas niet zomaar zeggen: kinderarbeid mag³!

Als Biplop of Julekha niets zouden verdienen, wat dan? In Bangladesh⁴ er hard aan gewerkt, ook door UNICEF, om⁵ zorgen dat kinderen in ieder geval niet

.....⁶ worden. Kinderen moeten geen gevaarlijk werk doen,⁷ moeten in frisse ruimtes werken en genoeg⁸ krijgen. Ze moeten vooral tijd overhouden om

.....⁹ school te gaan. Daarom worden er scholen¹⁰ voor werkende kinderen gesticht. Kinderen die geleerd¹¹, krijgen meestal beter werk. Ze blijven

dan¹² zo arm als hun ouders. En hopelijk¹³ hun kinderen niet te werken! Met het¹⁴ dat dit jaar wordt ingezameld bij de UNICEF-¹⁵

kunnen de werkende kinderen van Bangladesh worden geholpen.¹⁶ stalletje zou eigenlijk door Biplops vader gerund moeten¹⁷, maar die is oud en kan het

.....¹⁸ meer aan. Biplop doet het meeste werk. Hij werkt¹⁹ half 10 tot half 1 en dan²⁰ 5 uur tot half 9. Hij en²¹ vader slapen

onder de trap van een²². Shireen verzamelt oud papier en plastic tassen, die²³ verkoopt voor

2 taka per kilo.

Soms²⁴ ze alleen, soms met haar moeder.

Ze²⁵ 15 à 20 taka (60 à 80²⁶) per dag.

Die geeft ze aan haar²⁷.

Haar moeder zou graag willen dat haar²⁸ naar school gaat, maar Shireen zegt:

'Ik hoef²⁹ eens aan school te denken, we zijn veel te arm.'

Haroon (10) bedelt

De moeder van Haroon is dienstmeisje in de hoofdstad Dhaka. Zijn³⁰ is visser, maar hij verdient niet genoeg om³¹ gezin voldoende te eten te geven. Haroon bedelt

.....³² zijn zusje van twee jaar op de³³. Hij verdient ongeveer 20 taka (80 cent) per³⁴. Het meeste daarvan geeft hij aan zijn³⁵.

's Avonds gaat hij altijd naar zijn moeder³⁶, naar een stoep bij de bushalte, waar³⁷ altijd slapen.

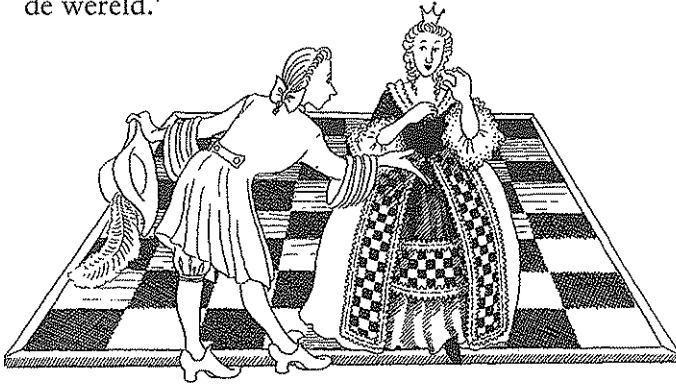
Amina (10) is 'stenenhakster'

Amina werkt met haar moeder en zusje op³⁸ bouwplaats waar ze stenen in kleine³⁹ slaan. Soms schiet er een hamer uit, of⁴⁰ steen breekt op

een onverwachte plaats. Als⁴¹ handen erg veel pijn doen, gaan ze oud⁴² verzamelen.

Prinses Roosje

Er was eens een prinses die heel goed kon schaken. Iedere avond zaten haar vader en zij met gebogen hoofd over het schaakbord. Na nog geen half uurtje zei de koning al: 'Kijk nu toch, ik sta weer mat, mijn dochter is het slimste meisje van de wereld.'

Op een dag vroeg een jonge koning haar of ze zijn vrouw wilde worden. 'Pas maar op,' zei de prinses, 'ik win vast van je met schaken.' De jonge koning glimlachte. 'Schaken is ingewikkeld,' zei hij. 'En vrouwen die nadenken zijn niet mooi om te zien.' 'Nou nee,' zei de prinses boos, 'ik denk niet dat ik je vrouw wil worden.' 'Je zult wonen in mijn paleis,' zei de jonge koning. 'En mijn paleis zal ook van jou zijn. Je zult eten van mijn porseleinen borden en mijn porseleinen borden zullen ook van jou zijn. Je zult slapen in mijn gouden bed en mijn gouden bed zal ook van jou zijn.' 'Wat praat je mooi,' zei de prinses. 'Doe je dat de hele dag?' 'Als het zo uitkomt,' zei de jonge koning. **De prinses sloeg haar ogen neer.** 'Ik wil je vrouw worden,' zei ze zacht. Na de bruiloft zette de jonge koning een zware kroon op het hoofd van de prinses en hij zei: 'Nu ben je koningin en neem ik je mee naar mijn eigen land.' In het grote paleis waar iedereen voor de jonge koningin boog, was geen schaakbord te vinden. De jonge koningin verveelde zich en ze zei tegen de jonge koning: 'Nu goed, je hebt liever niet dat ik schaak, maar ik moet toch iets om handen hebben. ♣ Ik wil dat je een prachtige rozentuin laat aanleggen - een tuin waar ik de

rozenstruiken kan verzorgen en waar alleen wij mogen komen.' De jonge koning knikte en de rozentuin die hij liet aanleggen was nog mooier dan de rozentuin in de dromen van de jonge koningin. Wanneer de jonge koningin moe was van alle drukte in het paleis en van de kamermeisjes die niets begrepen, ging zij naar de rozentuin. Wanneer de jonge koning moe was van het ondertekenen van doodvonnissen of wanneer hij dacht dat al zijn raadsheren een taal spraken die hij niet had geleerd, ging hij naar de rozentuin. Zo kwam het dat die twee elkaar daar iedere dag ontmoetten. ♣

Op een dag was de jonge koningin alleen in de rozentuin. Ze zat bij de vijver en keek naar haar spiegelbeeld. 'De rozen zijn mooi,' zei ze zacht, 'maar ze zien er wel iedere dag hetzelfde uit. De koning heeft gisteren gegeeuwd toen we hier waren. Het wordt tijd dat er een prins of een prinsesje komt.' In het water werden **ook** de torens van het paleis weerspiegeld. Op de hoogste torentrans bibberde het spiegelbeeld van een slanke vogel. De jonge koningin keek over haar schouder naar het paleis. Op de torentrans stond een witte ooievaar. 'Ik wil -,' zei de jonge koningin, maar ze durfde niet te zeggen wat ze wilde. 'U wilt een prinsesje,' hoorde ze een **schril** stemmetje zeggen. Tussen het hoge gras bij de vijver ontdekte de jonge koningin een kikker. 'Binnen een jaar zal er een prinsesje worden geboren,' zei de kikker die kleiner was dan een net geboren katje en een buik had die dik en rond als een appel was.

- 1 Dit verhaaltje komt uit 'Prinses Roosje', een leuk boekje van Peter van Gestel. De prinses in het stukje hiernaast, is niet prinses Roosje. Wie zou prinses Roosje dan wel kunnen zijn?
.....
- 2 Dit fragment komt uit een sprookje. Waaruit kun je dat het beste opmaken?*
- Kruis je antwoord aan.
- ☐ Er komen een prinses en een jonge koning in voor.
 - ☐ De figuren in het verhaal slapen in een gouden bed en spelen met een gouden bal.
 - ☐ Er komt een prinses in voor die heel goed kan schaken.
 - ☐ De prinses en de jonge koning trouwen met elkaar zonder dat ze elkaar kennen.
 - ☐ Er komt een pratende kikker in voor.
 - ☐ De prinses krijgt de allermooiste rozentuin.
- 3 In de tekst zit een sprongetje in de tijd. Je wordt voor dat sprongetje in de tekst niet gewaarschuwd door een witregel. Geef aan met een T waar het sprongetje plaatsvindt.*
- 4 De prinses reageert eerst boos op de jonge koning. Waarom is ze boos?
.....
- 5 De prinses raakt toch onder de indruk van de jonge koning. Onderstreep de zin waaruit je dat kunt opmaken. Schrijf achter het laatste onderstreepte woord een kleine ⑤.
- 6 De prinses vraagt: 'Doe je dat de hele dag?'
- De jonge koning antwoordde: 'Als het zo uitkomt.'
- Wat wil de jonge koning hiermee duidelijk maken?
- Hij wil duidelijk maken dat hij*
- 7 **De prinses sloeg haar ogen neer.**
- Waarom doet ze dat? (Let op er kunnen meer antwoorden goed zijn! Zet kruisjes)
Omdat ...	☐ ze bang is	☐ ze zich schaamt
	☐ ze verdrietig is	☐ ze spijt heeft van haar boosheid
	☐ ze heel blij is	☐ ze zich moe voelt
	☐ ze de jonge koning niet geloofd	☐ ze verlegen is
- Zet een 1 voor het antwoord dat je het beste vindt en een 2 voor het op een na beste antwoord. Waarom vind je het antwoord met de 1 ervoor beter dan het antwoord met de 2 ervoor.
.....
- 8 a. Welke 4 zinnen in de tekst vormen samen een opsomming*? Arceer het eerste woord van de eerste zin en het laatste woord van de vierde zin. Schrijf achter de gearceerde woorden een kleine ③.
- b. Wie geeft die opsomming en waarom?
- De maakt de opsomming omdat*

- 9 De prinses had haar vader na ongeveer een half uur schaakmat gezet. Onderstreep het woord in de tekst dat duidelijk maakt dat dit snel was. Schrijf achter dit woord een kleine ⑨.

10

schaakprobleem
 schaakbord
 schaakpartij
 schaakstuk
 schaakklok
 schaakmeester
 schaakspel
 schaakwedstrijd

Plaats de woorden die in de eerste kolom staan, in de tweede kolom in alfabetische volgorde.*

- 11 Schrijf twee uiterlijke kenmerken van de kikker in het verhaaltje op.*

.....

- 12 In de tekst staan tussen ☘ en ☘ direct na elkaar twee zinnen die je misschien wel een beetje 'dichterlijk' kan noemen. Ze staan er zoals ze er staan omdat veel lezers dat mooi of grappig vinden. Je zou ze in je aardrijkskundeboek of in een krantenartikel niet gauw op die manier tegenkomen. Schrijf hieronder van beide zinnen het eerste en laatste woord op.

Eerste zin: Tweede zin:

- 13 In de tekst staat **ook**.

Waarom gebruikt de schrijver ook in deze zin?

.....

- 14 In de tekst komt een teken voor dat wijst op een toekomstige gebeurtenis. Welk teken is dat?*

Dat is

- 15 Onderstreep de twee woorden die ongeveer hetzelfde betekenen als **schril**.

zacht – scherp – hard – hees – schel – lief – krakend – haperend – droevig

- 16 Waarom zou er in het grote paleis geen schaakbord te vinden zijn en wat was het gevolg daarvan?

.....

- 17 Het wordt tijd dat er een prins of prinsesje komt. Waarom of waardoor vindt de koningin dat het tijd wordt?

.....

- 18 Schaken is een denksport. Schrijf hierachter nog een andere denksport.
 Schrijf op waarom we van denksporten spreken.

.....

- 1 'De vondst' is een spannend boek van de schrijver Henk Barnard. Als je de zinnen hieronder in de goede volgorde zet, kom je er meer over te weten. Zet de nummers van de zinnen in de goede volgorde in de tabel naast de tekst.

- 1 Zijn vriend André houdt hem daarom gezelschap.
- 2 Ze ontdekken een geheime ruimte.
- 3 De ouders van Ton zijn op zakenreis.
- 4 Als Ton en André aan het stoeien zijn, ontstaat er een gat in de muur van de kamer van Ton.
- 5 Bewegen zijn ogen of lijkt dat alleen maar zo?
- 6 Als ze daar naar binnen gaan, schrikken ze heel erg!
- 7 Ze maken het gat weer dicht en schuiven het bed er weer voor.
- 8 Er zit een zwarte man op een stoel. Doodstil.
- 9 De jongens gaan terug naar Tons kamer.
- 10 Is hij dood? Leeft ie?

Hoe het verder gaat? Lees maar in het boek!

2

Gerard Brands heeft veel leuke boeken geschreven. 'Charlotte, de kleinste vrouw van de wereld' is de titel van een van die boeken. Hieronder staan 14 zinnen. Als je die in de goede volgorde zet, weet je waar dat boek ongeveer over gaat. Let op: er staan 2 zinnen bij die niet bij het stukje over Charlotte, de kleinste vrouw van de wereld horen.

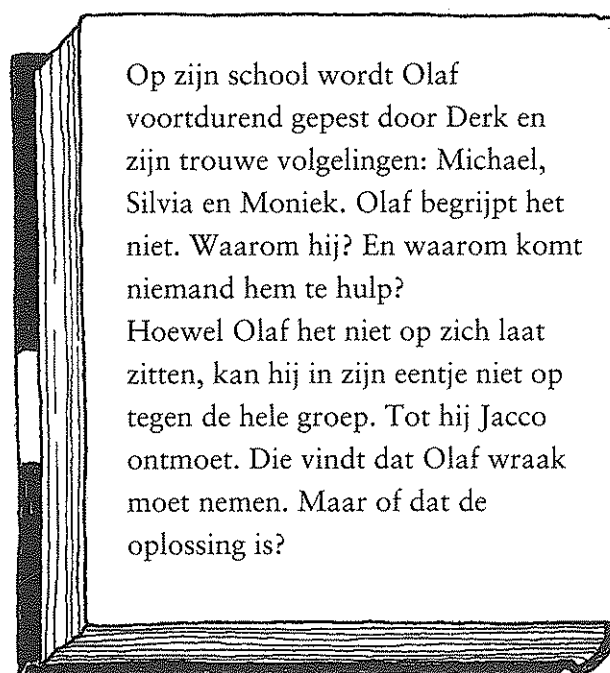

- A Terwijl haar oom bedenkt hoe hij het zal aanpakken, loopt ze dan ook weg.
- B Flink als Charlotte is, stapt ze op de mieren af.
- C Baby's vragen veel aandacht van hun moeder.
- D Om precies te zijn: 48,5 cm.
- E De boom vertelt haar over mieren die een oorlog met elkaar willen beginnen.
- F Haar oom wil haar omdat ze niet groter is dan een pasgeboren baby tentoonstellen.
- G Ze kijkt er wel van op, maar het gebeurt: ze komt in gesprek met een beukenboom.
- H Ze weet de mieren over te halen de vrede te bewaren.
- I Wat dit boek zo leuk maakt is dat je over elk van hen grappige bijzonderheden aan de weet komt.
- J Charlotte is bijzonder, omdat ze zo ontzettend klein is.
- K Charlotte ontmoet nog veel meer bosbewoners zoals een vos, een ekster en eekhoorns.
- L Jammer voor hem, maar daar voelt Charlotte niets voor.
- M Ze gaat het bos in.
- N Een museum is eigenlijk ook een soort tentoonstelling.

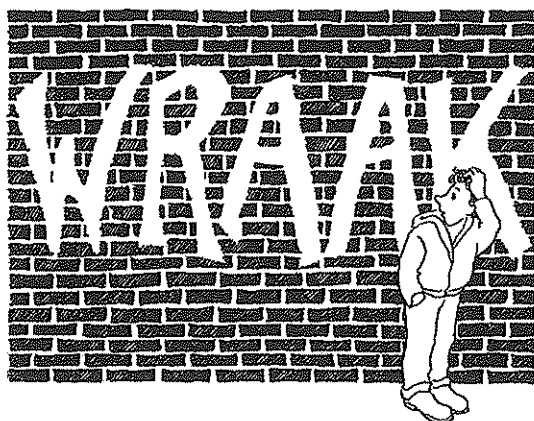
Streek eerst de letters voor de zinnen die helemaal niet in het verhaaltje horen door. Zet dan de letters van de zinnen in de goede volgorde in de tabel hieronder.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Mieke van Hooft heeft al een paar fijne boeken geschreven. Haar nieuwste boek is 'Treiterkoppen'. Het is een van de boeken die door de Nederlandse kinderjury 1996 uitgekozen zijn. Dat betekent dat het volgens heel, heel veel kinderen bij de beste 15 boeken van 1995 hoort. Op de achterkaft staat:

- 1 Op die vragen op de flap geeft het boek een antwoord. Lees het maar. Het is echt heel mooi!

Maar wat vind jij van de oplossing van Jacco?
Zou Olaf er wat mee opschieten?
Of zal het pesten juist erger worden?
Wat moet Olaf weten om er echt iets aan te kunnen doen?

Schrijf hieronder een korte reactie op (een paar van) deze vragen.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 2 Hieronder staat een stukje uit 'Treiterkoppen'. Er zijn woorden en zinnen uit weggelaten. Ze staan onder de tekst met een letter ervoor. Schrijf die letter op de plaats waar het woord, de woorden, of de zin is weggelaten.*

De volgende ochtend pakt Olaf zijn fiets om naar school te gaan. Hij kijkt nog een keer achterom naar mam en Katja die voor het raam staan te zwaaien. Met een slap handje zwaait hij terug. Ze heeft iets gemerkt. Hij zou haar wel alles willen vertellen over Derk en Michael. Over meneer Bert ...

Hij zou wel tegen haar aan willen kruipen en zijn hoofd willen verstoppen in de holte van haar arm. Een gevoel dat hij geen kleine jongen meer kan zijn? Dat zijn ouders verdrietig zouden zijn als ze wisten wat er aan de hand is?

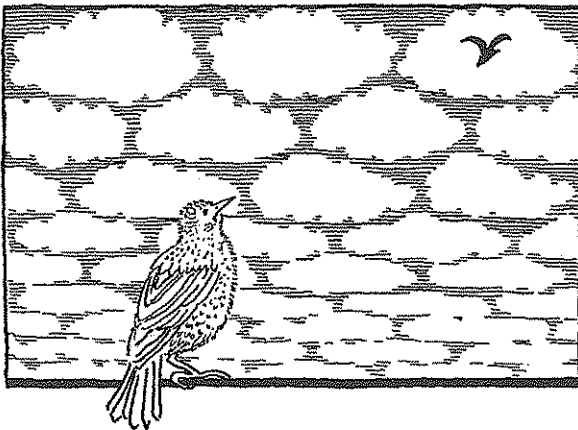
Hij kijkt op zijn horloge. Hij is laat. Nu hoeft hij tenminste niet op het schoolplein te wachten.

Bij de snackbar heeft een groepje mussen zich om een zak plat gereden patat verzameld. Olaf kijkt toe hoe twee meeuwen kriesend rondcirkelen en

de mussen verjagen. Een paar tellen later is de lucht vol meeuwen en zijn alle mussen gevlucht. Olaf denkt aan Tup. Hoe moet dat straks, als hij groot genoeg is om te vliegen? Er is geen merel moeder die het hem kan leren. Weet een jonge vogel uit zichzelf hoe hij de lucht in kan?

Als mama nou maar goed in de gaten houdt dat Katja Tup niet teveel eten geeft! En als Katja nou over twee weken naar school gaat, hoe moet dat dan met Tup?

Zuchtend slaat Olaf het sluipteggetje in dat naar school leidt. Hij neemt het iedere ochtend. Hij gaat op zijn trappers staan als hij het zanderige heuveltje over moet. Zijn voorwiel slipt. Hij geeft een ruk aan zijn stuur en steekt een been uit om overeind te blijven. Ineens voelt hij dat hij wordt beetgepakt.

- A En dat ze geen rare dingen met hem doet!
- B Aan de ene kant vindt Olaf dat wel prettig.
- C Het is een donker teggetje langs het park.
- D Gelukkig.
- E ... mindert even vaart en
- F Hij voelt dat mam zich ongerust maakt over hem.
- G Zal hij zich redden?
- H Maar iets houdt hem tegen.

- 3 Wat is het stukje hieronder absoluut **niet**? Zet een kruisje bij de goede antwoorden

'Probeer of je 'Treiterkoppen' te pakken kan krijgen en lees het. Het is echt de moeite waard'.

- ☐ een dreigement
- ☐ een waarschuwing
- ☐ een dringend advies
- ☐ aanmoediging
- ☐ een mening
- ☐ een beschrijving
- ☐ een felicitatie
- ☐ reclame

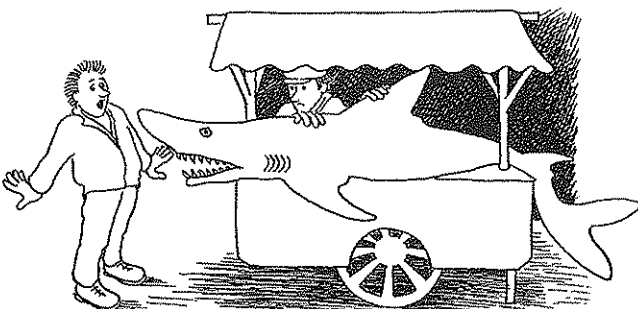
Pony is een verzamelnaam voor verschillende rassen van kleine paarden. Het belangrijkste verschil met het paard is de schofthoogte. Paarden met een schofthoogte kleiner dan 1 meter en 47 centimeter (1 m 47) noemen we pony's. Zijn er nog andere verschillen tussen pony's en paarden? Ja. Pony's stellen niet zulke hoge eisen aan voedsel en verzorging. Pony's hebben genoeg aan het gras in de wei, tenminste als dat een goede wei is.

- 1 Soms gebruiken schrijvers één of meer woorden om de lezer duidelijk te maken wat in hun tekst belangrijk is. Als lezer weet je dan: Ha, pas op wat nu komt, is belangrijk, dat moet ik onthouden. In de tekst hiernaast staan één of meer van die woorden.
Onderstreep het of onderstreep ze.
- 2 Waarover wil de schrijver van de tekst hiernaast vooral iets zeggen? Hij wil vooral een antwoord geven op de vraag:
.....
.....
- 3 Hoeveel verschillen tussen pony's en paarden worden in de tekst genoemd?

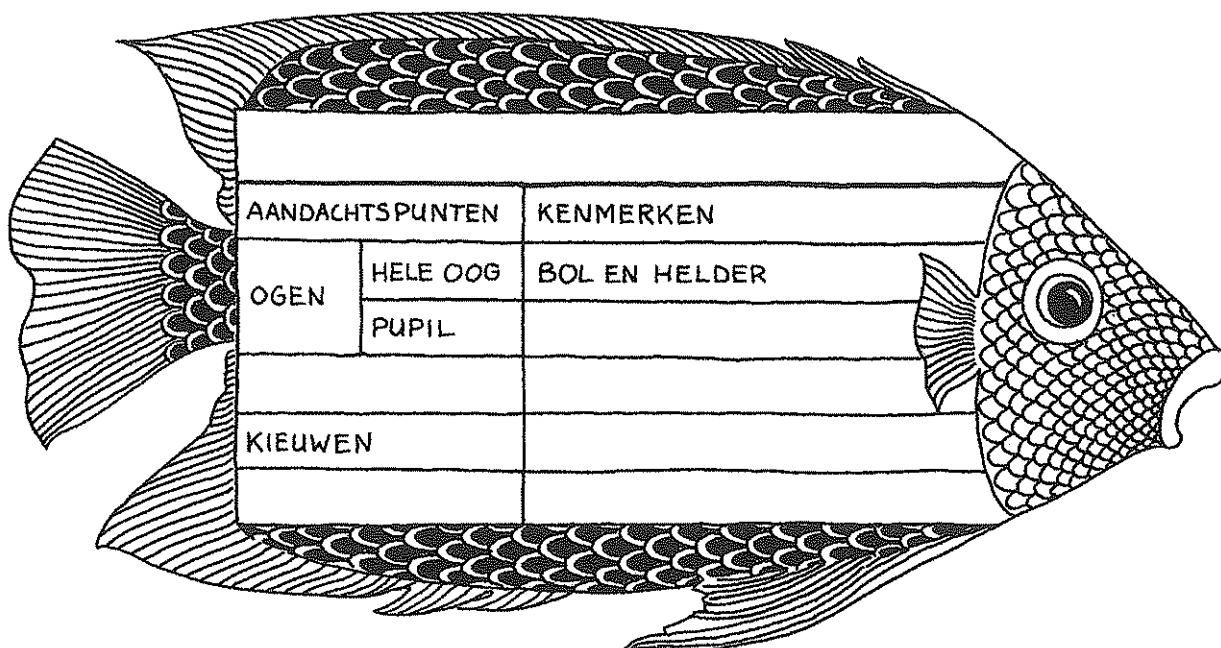
- 4 De pony komt nog niet zo heel lang in ons land voor. Zoek op in de encyclopedie of in het documentatiecentrum wanneer er tamelijk veel pony's naar ons land kwamen, welk soort pony dat was en waar ze vandaan kwamen. Maak aantekeningen.*
.....
.....
.....
.....

- 5 De tekst hiernaast bestaat uit drie alinea's. Je kunt dat niet zien, omdat in de tekst geen witregels zijn aangebracht. Wat is het onderwerp van de eerste alinea?*

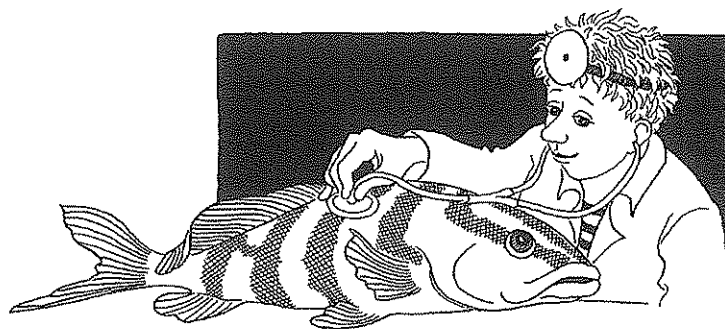
Net als de slager is de visverkoper een echte vakman. Hij heeft het vak op een speciale school geleerd. Deze school heet de Visvakschool. Daar leert hij hoe je vis moet schoonmaken, bereiden en bewaren. De opleiding duurt een jaar en iedere visverkoper moet deze opleiding volgen. Vis kan snel bederven. De viswinkel of viskraam moet dan ook goed worden schoongehouden. De visverkoper moet heel hygiënisch te werk gaan. Toch is dit niet voldoende om de vis vers te houden. Deze moet ook nog worden bewaard op ijs of in een koeling. Wil je zelf verse vis kopen, houd dan de volgende tips in je achterhoofd. Als je een hele vis koopt, let dan op de ogen en de huid. De ogen moeten bol en helder staan. De pupillen moeten donker gekleurd zijn. De huid hoort glanzend te zijn. Heel belangrijk zijn de kieuwen. Als het goed is, zijn deze rood of licht gekleurd. Als je met je duim op visvlees drukt, moet het vlees weer terugveren. Dan weet je zeker dat je verse vis koopt.

- 6 Wat wil de schrijver in de eerste alinea vooral duidelijk maken? Kruis het goede antwoord aan.
- ☐ Het beroep van slager en het beroep van visverkoper lijken op elkaar.
 - ☐ Het verkopen van vis is een vak dat je leren moet op school.
 - ☐ De opleiding op de Visvakschool duurt een jaar.
- 7 Arceer het eerste woord van de eerste zin van de tweede alinea in de tekst naast vraag 5. Schrijf er een kleine ⑦ achter.
- 8 a. Wat wil de schrijver in de tweede alinea vooral duidelijk maken? Onderstreep één zin in de tekst die dit duidelijk maakt en zet er een kleine ⑧ achter.
- b. Hieronder staat vis. Dat is een woord dat je echt nodig hebt als je in het kort wilt vertellen wat er in de tweede alinea staat. Schrijf hieronder nog 3 van die woorden op.
- Vis,
- 9 Hoe kun je voorkomen dat vis bederft?
- Begin je antwoord met: *Het bederf van vis voorkom je*
- in de eerste plaats door*
- en in de tweede plaats door*
- en in de derde plaats door*
- 10 Wat is het eerste woord van de derde alinea in de tekst naast vraag 5. Arceer het woord. Schrijf er een kleine ⑩ achter.
- 11 Welke vraag wil de schrijver in de derde alinea vooral beantwoorden?
-
- 12 Kijk in het antwoordenboek of je vraag 11 goed gemaakt hebt. Schrijf de goede vraag als titel in de eerste rij van de tabel hieronder en vul dan de tabel verder in.

- 13 Stel je voor dat je voor iemand een lijstje met tips of punten voor de controle van de versheid van vis moet maken. Hoeveel tips komen er dan op het lijstje te staan? (Kijk maar eens in de tabel bij vraag 12)

Maak een tabel. In de eerste kolom komen de aandachtspunten. In de tweede de vraag die je jezelf moet stellen. Als je de vragen met 'Ja' beantwoorden kan, is de vis vers.*

AANDACHTSPUNT	TE STELLEN VRAAG	
		JA / NEE
		JA / NEE
		JA / NEE
		JA / NEE

- 14 'De consument zou anders ernstig ziek kunnen worden'.
Waar past deze zin het beste in de tekst bij vraag 5? Arceer het woord waar de zin het best geplaatst kan worden en schrijf er een kleine 10 achter.
- 15 Welke alinea's horen het meest bij elkaar? Alinea en alinea Waarom?

16

'Eerst worden de pinda's gekeurd op alfa-toxine. Als'

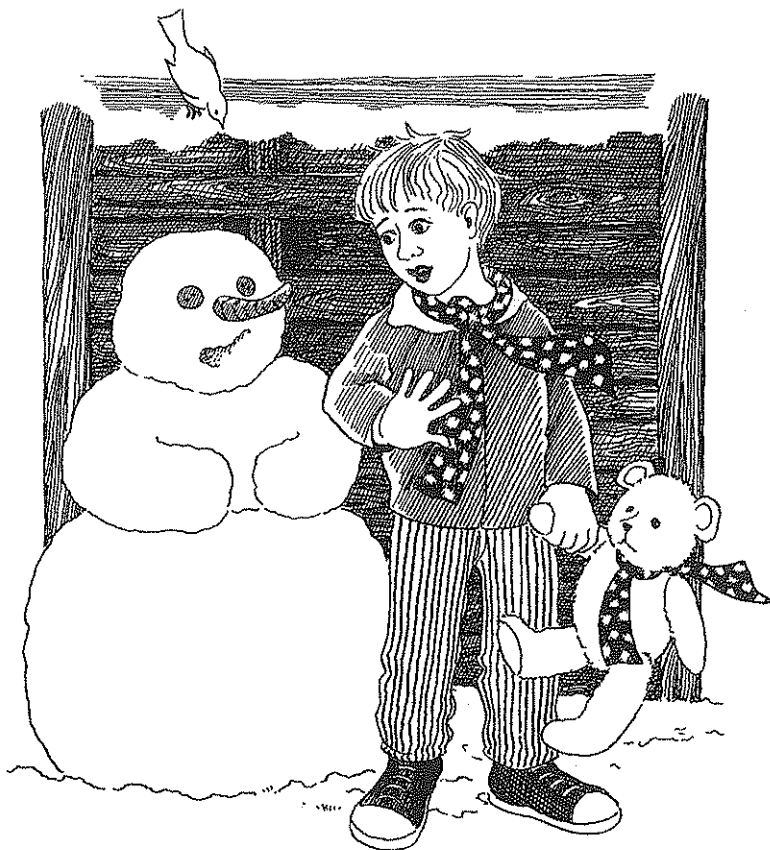
Denk na over de volgende vraag: Als ik in een tekst zulke moeilijke woorden tegenkom, lees ik dan verder? Als je over deze vraag hebt nagedacht, maak dan de volgende vraag.

- 17 'Eerst worden de pinda's gekeurd op alfa-toxine. Als die stof ondanks de strenge keuring bij de aankoop, toch in de noten wordt gevonden, dan gaat de hele partij weg. Onderin ...'
Je ziet dat je niet moet laten afschrikken door een of een paar moeilijke woorden. Je weet nu nog wel niet precies wat alfa-toxine is, maar je weet het wel ongeveer.
Het is vermoedelijk een

De sneeuwman die het koud had

Het had flink gesneeuwd en nu lag er overal een mooie dikke laag sneeuw. 'Ga je mee de tuin in?'

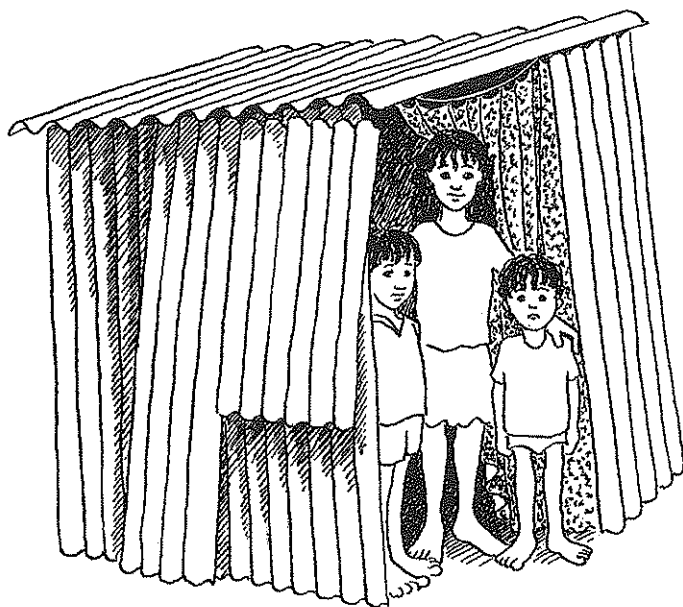
..... 1 Maarten aan zijn beertje Birro. 'Gaan we een 2 maken'. Maar Birro keek helemaal niet blij. '..... 3 is zo lekker warm bij de 4', zei hij. 'Bah, wat ben jij 5 een kouwelijke beer,' zei Maarten. 'En je 6 nog wel een dikke vacht ook'. '..... 7 hebben wel een vacht,' zei Birro, 'maar 8 de kou houden ze helemaal niet. 9 ik een echte beer in de 10 natuur was, dan lag ik nou 11 winterslaap te slapen in een warm 12. Maar goed, ik ga wel mee 13 sneeuwman maken'. Maarten en Birro gingen de tuin 14 en begonnen aan de sneeuwman. Ze 15 niet zo'n hele grote maken omdat 16 zelf niet zo groot waren, maar 17 werd toch een aardig sneeuwmannetje. Hij 18 alleen rooie ogen. Want Maartens vader en 19 stookten aardgas in plaats van kolen 20 daardoor kon Maarten geen stukjes steenkool vinden 21 had hij maar twee rooie knopen 22. Van een oude jurk van zijn 23. Een rooie neus had die sneeuwman 24 al, want die was van een 25, wortelen waren er wel in huis. '..... 26,' zei Maarten toen de sneeuwman goed en 27 klaar was, 'daar staat ie dan. 28 vind je 'm, Birro?' 'Prima,' zei Birro. 'Hij 29 alles wat ie maar hebben moet. 30 lijf en een hoofd en armen, alleen 31 heeft ie niet, maar daar zou 32 toch maar doorheen zakken. 'Ja, maar 33 je 'm mooi?' vroeg Maarten 'Jawel,' zei Birro. '..... 34 kijkt alleen een beetje alsof ie 35 koud heeft, he. Met die rooie 36 van 'm. En z'n neus is 37 al rood. 'Hoe kan een sneeuwman 38 nou koud hebben?' zei Maarten. 'Een sneeuwman 39 toch van sneeuw'. 'Juist daarom,' zei Birro. '..... 40 ik helemaal van sneeuw was, dan 41 ik het nog veel kouder dan 42 het nu al heb!' 'Nou, het 43 toch niet,' zei Maarten. 'Sneeuwmannen hebben het 44 koud. En zullen we nu maar 45 naar binnen gaan? Kunnen we door 46 raam naar 'm kijken'. En Maarten draaide 47 al om. Maar toen hoorde hij 48 stem achter zich: 'Jaja. Jaja. Ga 49 maar bij de verwarming zitten. Laat 50 maar in de kou staan'.

Sylvia dos Santos (10) woont in een 'favela', een sloppenwijk, in Brazilië. Ze kon niet naar school omdat ze op haar broertjes moest passen. Maar daar heeft UNICEF iets op gevonden.

Alle kinderen zouden eigenlijk naar school moeten gaan, vindt UNICEF, anders krijgen ze later nooit een goede baan. Maar arme ouders zeggen: 'Onze kinderen moeten werken, we kunnen hun geld niet missen.' Of: 'Onze dochter moet op de kleintjes passen.' UNICEF bedacht een goed plan. Als de armste ouders hun kind naar school sturen, krijgen ze geld! De kinderen krijgen een stempelkaart, zodat je kunt zien of ze *trouw* komen. Eén van die kinderen is Sylvia dos Santos.

Sylvia is 10 jaar. Ze woont in een golfplaten 'huisje' met één kamer in een favela. Haar vader is verdwenen. Haar moeder werkt in de stad. Sylvia paste altijd op haar twee broertjes. Maar nu heeft ze een stempelkaart. Elke keer als Sylvia naar school gaat, ontvangt haar moeder zoveel cruzeiros dat ze de (nieuwe) crèche kan betalen!

Het is nog donker in huis. Sylvia ligt in het grote bed, maar ze is klaar wakker. Ze durft zich niet om te draaien, want haar broertjes liggen dicht tegen haar aan. Tonio snurkt een beetje, omdat hij verkouden is en Paulinho heeft een armpje over haar heen gelegd. Haar moeder slaapt aan de andere kant.

Sylvia is opgewonden en zenuwachtig. Vandaag wordt alles anders: ze mag voor het eerst naar school! Er klinkt al wat gestommel bij de burens. Gerammel met pannetjes en kopjes, er valt iets op de grond. Een vloek. Straks gaat de radio aan bij de andere burens. Elke dag hetzelfde. Ze kunnen alles van elkaar horen door de dunne wanden. Sylvia houdt het niet meer uit. Ze klimt over Tonio heen. Oei, wat is het koud. Rillend trekt ze haar jurk aan. Snel koffie maken. Ze pakt wat hout, waar zijn de lucifers? Oh wacht, het water is op. Ze neemt de jerrycan van de plank en sloft op haar slippers de deur uit. Ze glibbert het natte pad af naar beneden, naar de pomp.

De ochtend is mooi, de zon is bloedrood. Jammer dat het zo stinkt ... het stinkt naar rotte vis en afval. Zou ze daar ooit aan wennen? Ik ga goed leren, denkt Sylvia, dan word ik later rijk en dan koop ik voor mama een wit huis, waar het altijd lekker ruikt! Celinha en Maria staan al druk te praten bij de pomp, alsof het niet vroeg is. Het water klettert op de stenen. 'Hé Sylvia' ... beginnen ze. Sylvia lacht. 'Ik moet opschieten,' zegt ze trots, 'ik ga vandaag naar school!'

- 1 Dit artikel komt uit UNICEF Junior. Dat is de jeugdrubriek in UNICEF Nieuws. UNICEF is het kinderfonds van de Verenigde Naties. Wat is een goede titel voor de hele tekst? *
- ☐ KROTTENWIJKEN
 - ☐ SYLVIA
 - ☐ SYLVIA MAG OOK NAAR SCHOOL
 - ☐ BRAZILIE
 - ☐ UNICEF
 - ☐ SYLVIA WOONT IN EEN 'FAVELA'
 - ☐ SYLVIA DRINKT AL KOFFIE
 - ☐ WAT EEN HERRIE
- 2 In het artikel kwamen ook twee ondertitels voor. Deze titels zijn DE STEMPELKAART en VANDAAG WORDT ALLES ANDERS. Boven welk deel zou jij DE STEMPELKAART als titel plaatsen? Onderstreep de eerste regel van dat stukje. Zet achter het laatste onderstreepte woord een kleine ②
- 3 Boven welk deel zou je VANDAAG WORDT ALLES ANDERS plaatsen? Onderstreep de eerste regel van dat stukje. Zet achter het laatste onderstreepte woord een kleine ③.
- 4 Zoek op in een encyclopedie of in een ander boek of naslagwerk in het documentatiecentrum.
- UNICEF is een afkorting. Waarvan?
Van: ■
 - Wanneer is UNICEF opgericht?
In:
 - Waarom is UNICEF opgericht?
UNICEF is opgericht, omdat:

- 5 UNICEF bedacht een goed plan. Onderstreep de zinnen die uitleggen wat dat plan was. Schrijf achter het laatste onderstreepte woord een kleine ⑤.
- 6 Waardoor kunnen kinderen van arme ouders in Brazilië niet naar school? De tekst noemt twee mogelijke oorzaken. Schrijf ze hieronder over.
- 1
- 2
- 7 Waarom kon Sylvia niet naar school? Onderstreep in de tekst het stukje dat op deze vraag een antwoord geeft. Schrijf achter het laatste onderstreepte woord een klein ⑦.
- 8 Het probleem van Sylvia en haar moeder is nu opgelost.
- a. Onderstreep de zin waarin de oplossing voor het probleem van Sylvia en haar moeder genoemd wordt. Schrijf achter het laatste onderstreepte woord: ⑧a.
 - b. Onderstreep de zin die uitlegt hoe de oplossing werkt. Schrijf achter het laatste onderstreepte woord: ⑧b.

- 9 Hoe heten de broertjes van Sylvia?en
- 10 In de derde alinea* staat een woord dat ongeveer hetzelfde betekent als **nerveus**.
Onderstreep het. Schrijf achter de laatste letter van het woord een kleine ⑩.
- 11 **Vandaag wordt alles anders ...** Toch is er ook iets hetzelfde gebleven is. Wat is dat?
.....
.....
- 12 Er staat een stukje in de tekst dat je een droom zou kunnen noemen. Onderstreep dat stukje.
Schrijf achter het laatste woord een kleine ⑫.
- 13 Sylvia is in een goede bui. Ze is blij dat ze tegen haar buurmeisjes kan zeggen: ik ga vandaag naar school. Ze is trots. *Goed, blij* en *trots* zijn woorden die iets positiefs uitdrukken. *Slecht, bah* en bijvoorbeeld *vies* drukken meestal iets negatiefs uit. Schrijf in de eerste kolom woorden die iets positiefs uitdrukken en in de tweede kolom woorden die iets negatiefs uitdrukken.

POSITIEF	NEGATIEF

- 14 Schrijf twee woorden op die je in plaats van **trouw** kunt gebruiken
.....of
- 15 Waarom staat er 'huisje' en niet gewoon huisje in de tekst (zie begin van de 2e alinea)?
.....
.....
- 16 Onderstreep de dubbele punt (:) die je kunt vervangen door **want**.
Zet er een kleine ⑮ achter.
- 17 Heel erg rood is bloedrood (of: vuurrood). Vul de tabel in.
GEWOON...	HEEL ERG...
WIT	
ZWART	
PAARS	
- 18 Waar gaat het in dit artikel vooral om: om 'Sylvia' of om 'Het plan van UNICEF met de stempelkaart'? * Onderstreep het goede antwoord.

Margaret uit Kenia:

Ik wou dat ik met andere kinderen kon spelen.

Het is vijf uur in de ochtend. Iedereen is nog in diepe slaap, maar Margaret is al op. Ze maakt de houtskooloven aan om het badwater op te warmen en ze maakt het ontbijt klaar. Dan wast ze de luiers van de baby. Daarna wekt ze de vier andere kinderen. Margaret is pas 12 jaar.

Margaret is al dienstmeisje vanaf haar achtste. Waarom zit ze niet op een school? 'Mijn moeder is arm', legt ze uit, 'we zijn met z'n zevenen thuis en nadat mijn vader doodging hadden we nooit genoeg eten. We hebben geen land. Dus toen er een mevrouw uit de stad kwam die een hulp zocht, zei mijn moeder dat ik wel kon werken'.

A

Margaret vond het heel erg om van huis weg te gaan. Ze dacht dat ze meteen terug zou komen als ze genoeg verdiend had. Dan kon ze weer naar school. Ze was altijd een goede leerling geweest en ze vond leren leuk. Maar ze zag nooit iets van het geld dat ze verdiende. Ze wist niet eens hoeveel de vrouw haar nog schuldig was. Ik moest voor de twee kleinste kinderen zorgen en helemaal alleen het huis schoonmaken. Na een jaar liep Margaret weg. Terug naar huis. Maar haar moeder wilde dat ze weer ging werken.

B

Margaret ging weer terug naar Kisumu waar ze ging werken voor een gezin met vier kinderen. Ze moest op de twee kleintjes passen, moest hun kleren wassen en op de markt groente kopen. Na schooltijd ging Margaret wel eens naast het oudste meisje zitten als zij haar huiswerk maakte. Ze hoopte zo ook wat te leren. 'Op een dag zag haar moeder dat ik haar boeken las en toen sloeg ze me,' zegt Margaret. Maar het ergste moest nog komen. De oudste zoon begon haar lastig te vallen. 'Iedere keer als ik alleen was, deed hij gek en maakte hij me bang. Ik was te bang om het iemand te vertellen.'

IK MIS MIJN FAMILIE

Weer liep ze weg. Ze wist dat ze niet terug kon naar huis. Ze zocht daarom werk bij een ander gezin. 'Ik doe dit zware werk omdat ik geen keus heb. Ik zou zo graag eens met andere kinderen willen spelen, maar ik moet altijd maar werken'. Margaret heeft haar familie nu meer dan een jaar niet gezien. 'Mijn moeder weet niet waar ik ben. Ik mis haar en mijn broertjes en zusjes. Soms zou ik wel weg willen lopen. Ik zou zo graag naar school willen ...'

1

Dit artikel komt net als het vorige uit UNICEF Junior. Waar gaat het in dit artikel om?

.....

.....

2

Onderstreep de hoofdtitel van dit artikel.

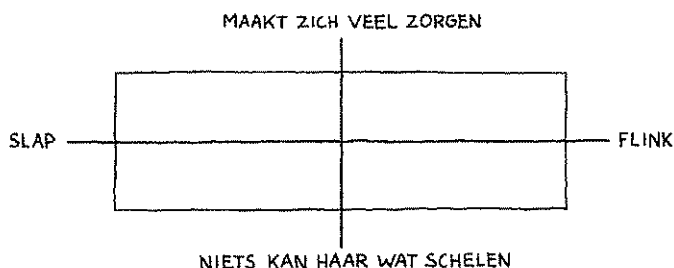
Schrijf achter het laatste onderstreepte woord een kleine ②.

- 3 Hiernaast staan een paar ondertitels. Welke ondertitel hoort op plaats **A** te staan? Schrijf er een **A** voor.
- NIET BANG
 - WEGGELOPEN
 - DE BAAS
 - EEN GOEDE LEERLING
 - SCHOON MAKEN
- 4 Hiernaast staan een paar ondertitels. Welke ondertitel hoort op plaats **B** te staan? Schrijf er een **B** voor.
- NAAR DE MARKT
 - LEZEN
 - PANIEK
 - LASTIG GEVALLEN
 - IN HET WEEKEND

- 5 Vergelijk Sylvia en Margaret. Bedenk ook zelf nog drie punten van vergelijking.*

	SYLVIA	MARGARET	VERSCHIL OF OVEREENKOMST?
VADER?			
NAAR SCHOOL?	JA	NEE	VERSCHIL
LAND?			

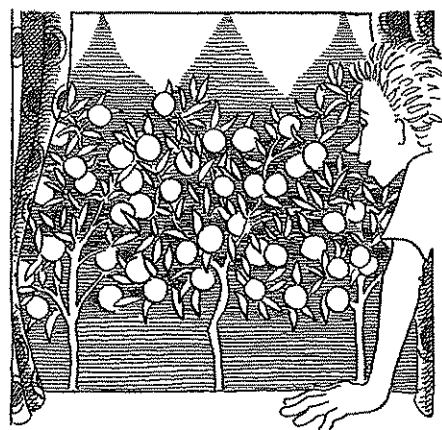
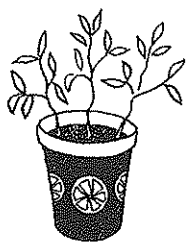
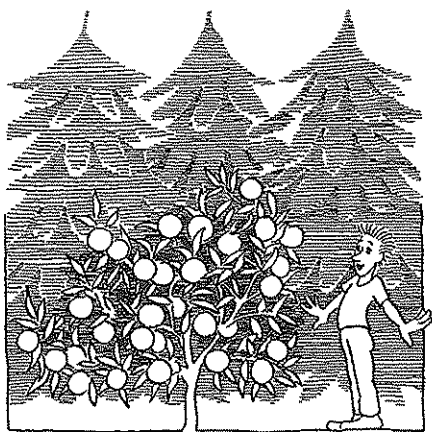
- 6 'Toen ik smeekte om weer naar school te mogen, dreigde ze dat ze me zou slaan,' zegt ze met tranen in haar ogen. Geef aan met een ✓ waar je deze zin in de tekst kunt plaatsen.
- 7 Welke woorden maken duidelijk dat Margaret zelf inziet dat ze niet veel anders kan doen dan blijven werken? Onderstreep ze. Schrijf achter het laatste onderstreepte woord een kleine ⑦.
- 8 Waardoor kwam het dat Margaret moest gaan werken?
-
- 9 Waardoor kwam het dat Margaret niet thuis kon blijven wonen?
-
-
- 10 Hoe is Margaret? Arceer het vlak! *

In woorden: Margaret is

.....

- 11 In fragment A staat: **Maar ze zag nooit iets van het geld ...**
Maar drukt een tegenstelling uit met iets wat daarvoor gezegd is, namelijk met ...
.....
- 12 Lees de eerste zin van het laatste stukje van het artikel.
Waarom kon ze niet terug naar huis?
.....
.....
- 13 In het laatste stukje spreekt Margaret twee wensen uit. Waar doet ze dat?
Onderstreep deze zinnen en schrijf achter het laatste woord een kleine ③.*
- 14 Welke zin in het tweede stukje B is een opsomming?
Onderstreep het laatste woord van deze zin en schrijf er een kleine ④ achter.
- 15 Vertel in het kort wat er in het artikel gebeurt. Doe dat zo dat iemand die deze zinnen leest weet wat Margaret heeft meegemaakt en waardoor dat kwam. Je mag niet minder dan 70 woorden en niet meer dan 90 woorden gebruiken! *
-
.....
.....
.....
.....
.....
.....
- 16 Vertel in het kort wat er in het artikel gebeurt. Doe dat zo dat iemand die deze zinnen leest weet wat Margaret heeft meegemaakt en waardoor dat kwam. Je mag niet minder dan 30 en niet meer dan 40 woorden gebruiken! *
-
.....
.....
.....
- 17 Vertel in het kort wat er in het artikel gebeurt. Doe dat zo dat iemand die deze zinnen leest weet wat Margaret heeft meegemaakt en waardoor dat kwam. Gebruik niet meer dan 18 woorden.*
-
.....

Wandel je weleens in het park of in een bos? Dan ben je vast nog nooit een sinaasappelboom tegengekomen. Geen wonder, want sinaasappelbomen horen niet in Nederland. Niet van nature. In het bos groeien dennen, eiken, beuken en kastanjabomen. Elke boom- en plantensoort heeft zijn eigen gebied, of deftiger: heeft zijn eigen areaal of verspreidingsgebied. Een boom die daarbuiten groeit is eigenlijk een beetje verdwaald.

- 1 Onderstreep de zin die zegt wat de schrijver vooral wil zeggen. Arceer het sleutel- of kernwoord in deze zin.*
- 2 Zoek op in het woordenboek: **areaal**. Schrijf hieronder op wat er achter areaal in het woordenboek staat.

.....

Planten verspreiden op allerlei manieren hun zaden. Het zaad kan met water meedrijven, door vogels gegeten en weer uitgespuugd worden. Sommige planten laten hun zaden door de wind meenemen, weer ander zaad is kleverig of heeft haartjes en wordt door dieren aan hun vacht meegenomen. Er zijn nog wel andere manieren ook. Het kan gebeuren dat een zaadje dat door het water wordt verplaatst duizenden kilometers verder weer aan land komt. Vaker echter is het de mens die bijvoorbeeld uit de tropen planten hierheen brengt. Veel kamerplanten zijn uitheems. Denk maar aan cactussen, clivia's of een bromelia.

- 3 Op welke vraag geeft de schrijver in dit stukje vooral een antwoord?

.....

- 4 Je kunt planten indelen (of nog deftiger: rubriceren) door te letten op de manier waarop ze zaad verspreiden. In de tekst staan: *De 'water'-manier, de*

.....

.....

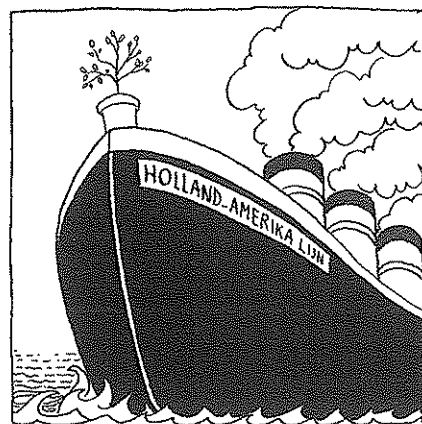
- 5 Zoek in het documentatiecentrum of in een biologieboek of je nog meer manieren kunt vinden waarop planten zich verspreiden. Schrijf die hieronder op.

.....

.....

.....

Iedereen weet dat je in het bos geen boompjes uit de grond mag trekken. Toch kun je dat af en toe zien gebeuren. Ongeveer 60 jaar geleden bracht men uit Noord-Amerika de vogelkers naar ons land. Een boom met mooie witte bloemen en bessen waar de bosvogels gek op zijn. Men dacht ook nog dat de boom goed voor de bodem van het bos zou zijn. Maar nee hoor. De vogelkers overwoekerde alle andere planten. Weet je hoe dat kwam? De lijsterbes en de eik hebben hier hun natuurlijke vijanden. Dat kunnen rupsen zijn of luizen of andere insecten. De insecten in ons land die lusten de vogelkers niet. Daardoor komen er zoveel vogelkersen bij dat ze de andere struikjes en jonge bomen overwoekeren. Die gaan dood omdat ze geen licht en vocht meer krijgen. Er zijn nog andere voorbeelden van

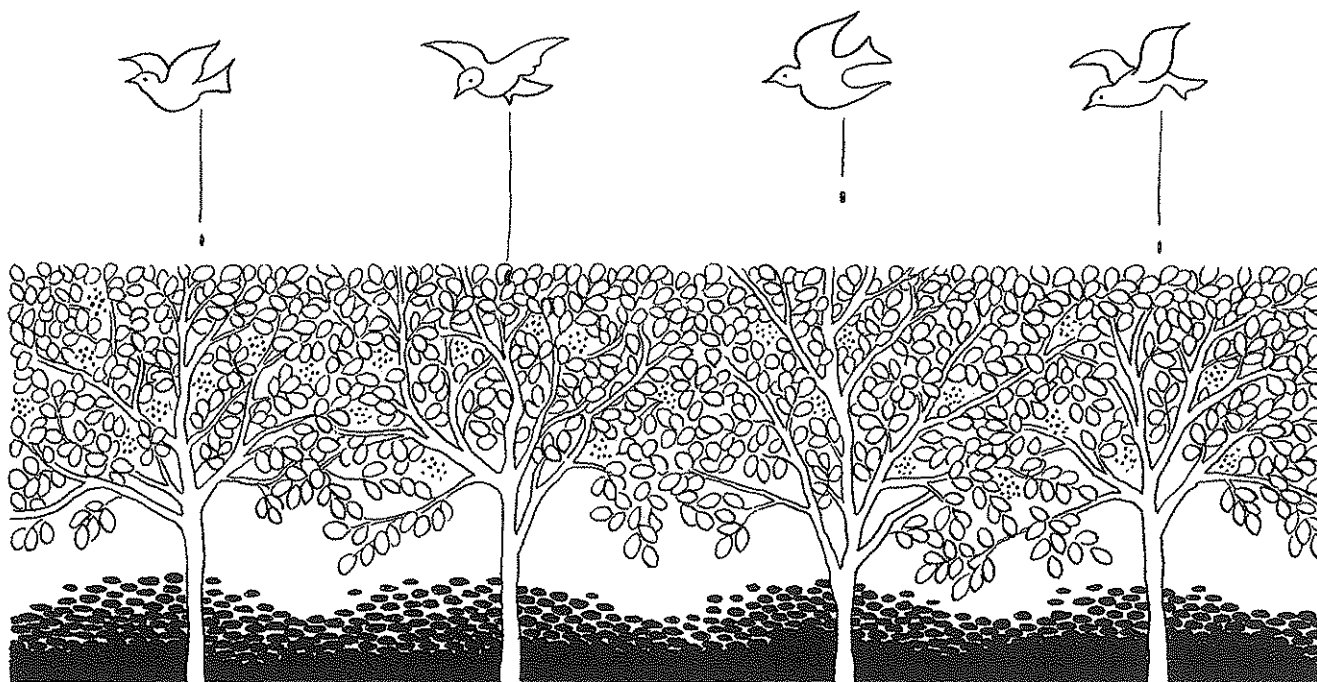

6 Hoe zou je de laatste zin kunnen aanvullen?

.....

7 Waarom zouden we de vogelkers bospest zijn gaan noemen? Zoek eventueel in een encyclopedie of een boek over planten onder **vogelkers**. Je kunt ook opzoeken in het woordenboek wat er achter **pest** staat.

.....

- 1 In taak 12 en 13 heb je kennisgemaakt met Sylvia en Margaret. Deze meisjes hebben geen gemakkelijk leven. Ze hebben het in ieder geval moeilijker dan de meeste kinderen in ons land. En misschien heeft Margaret het wel moeilijker dan Sylvia of juist andersom. Hieronder staat een lijntje. Het is een schaal waarop je kunt afmeten wie het moeilijkst heeft. Vul in: Jij, (I van ik), M (M van Margaret) of S (S van Sylvia).

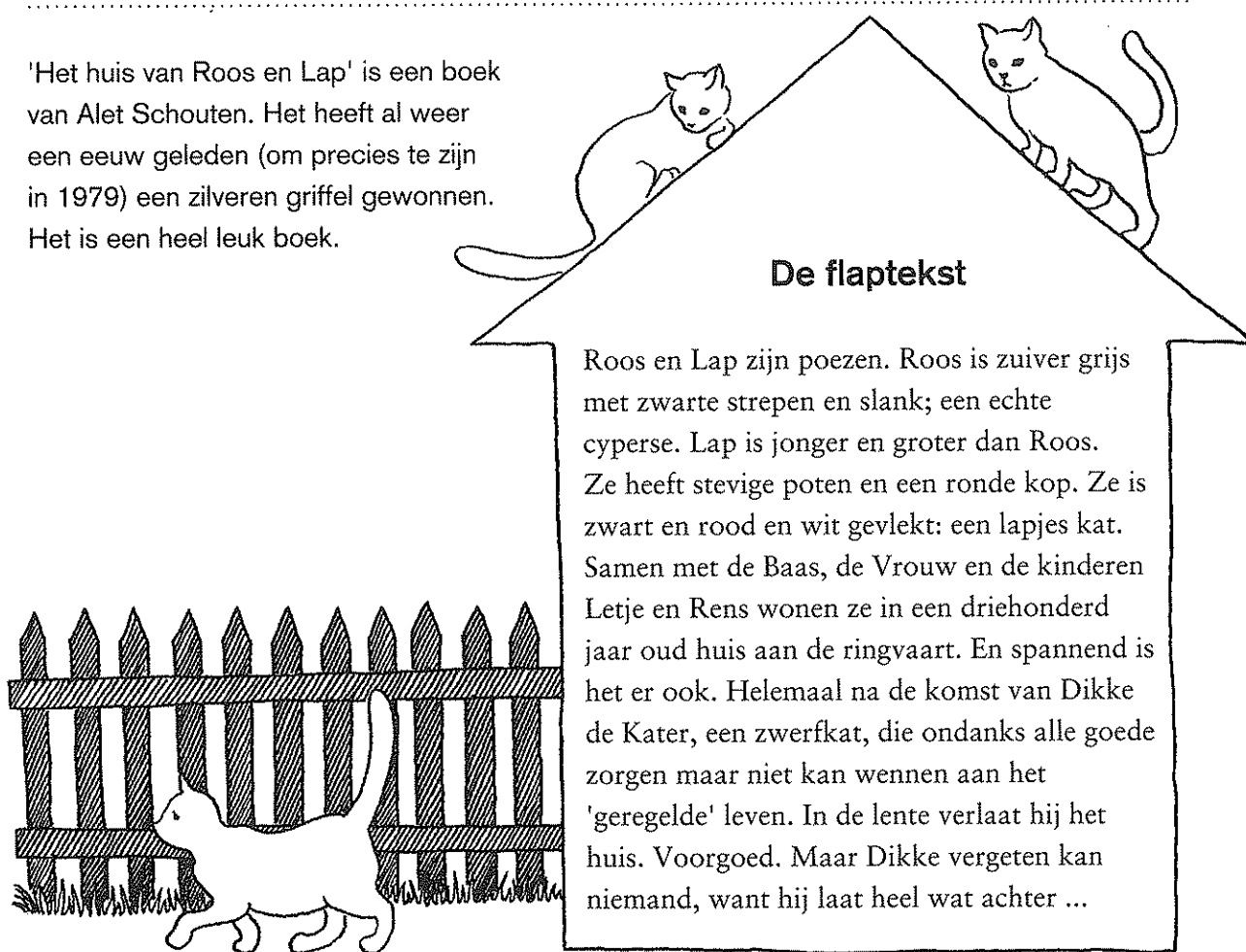
GEMAKKELIJK LEVEN

HEEL MOEILIK LEVEN

In woorden:

.....

- 2 'Het huis van Roos en Lap' is een boek van Alet Schouten. Het heeft al weer een eeuw geleden (om precies te zijn in 1979) een zilveren griffel gewonnen. Het is een heel leuk boek.

Roos en Lap zijn poezen. Roos is zuiver grijs met zwarte strepen en slank; een echte cyprese. Lap is jonger en groter dan Roos. Ze heeft stevige poten en een ronde kop. Ze is zwart en rood en wit gevlekt: een lapjes kat. Samen met de Baas, de Vrouw en de kinderen Letje en Rens wonen ze in een driehonderd jaar oud huis aan de ringvaart. En spannend is het er ook. Helemaal na de komst van Dikke de Kater, een zwervkat, die ondanks alle goede zorgen maar niet kan wennen aan het 'geregelde' leven. In de lente verlaat hij het huis. Voorgoed. Maar Dikke vergeten kan niemand, want hij laat heel wat achter ...

Stel je voor dat Roos jouw kat is en jij bent haar kwijt. Je besluit een advertentie in de krant te zetten: Wie heeft Roos gezien? Hoe zou je het signalement van Roos maken?

.....

.....

- 3 Er is een stukje tekst van de flaptekst in het stukje hierboven weggelaten. Geef met een ✓ aan tussen welke zinnen dat gebeurd is. Arceer het woord waaruit je direct kunt opmaken dat er een stukje weg is.

4 Onderstreep in het fragment hieronder de zin of de zinnen die horen bij:

- Roos neemt het op voor Dikke ④a,
- Lap teleurgesteld ④b,
- Lap heeft het zwaar ④c,
- Nuchtere Lap ④d,
- Roos zwaar verliefd ④e*

Zes weken was Dikke weg. Hij werd een herinnering. Maar wel een mooie. Daar zorgde Roos voor. 'Hij vocht voor zijn vrijheid,' zei Roos. 'Vrijen in de polder,' zei Lap. 'Hij was een wilde duinprins,' zei Roos. 'Op elke boerderij een liefje,' zei Lap. 'Jij hebt hem nooit begrepen,' zei Roos. Toen zei Lap niets meer. Met Roos kon je geen verstandig woord meer praten. Lap liep met haar zware buik door de tuin. Alle sprietepollen hadden blaadjes gekregen, maar er

kwam nergens een kattenkruidje aan.

'Het leven is moeilijk,' zei Lap tegen een merel. Die maakte rap dat hij wegkwam. 'Niemand om mee te praten,' zei Lap.

In het achterhuis, op de plavuizen naast de Baas zijn werkhok, zette de Vrouw een grote poezenmand neer. Wel bijna zo groot als de wieg van Rens, met een oud dekentje erin en de donkergroene trui waar de Baas met zijn ellebogen door was gegaan. 'Als je kinderen komen, moet je het hier in doen,' zei de Vrouw. 'Niet in de linnenkast, hoor. En alsjeblieft niet in de wieg bij Rens.' 'Laat dat maar aan mij over,' zei Lap.

Roos deed niets anders dan door de tuin dwalen. Ze bleef nu 's nachts ook buiten. Het was weer volle maan en ze beweerde dat ze Dikke op de maan zag staan. Zo ver had de nachtp prins het gebracht, hij was nu kater op de maan. Lap ging niet eens kijken. Ze geloofde het niet. Maar al was het toevallig waar, wat had je nou aan zo'n kater?

Waarom is ... wat had je nou aan zo'n kater? geen echte vraag?

.....

.....

- Het werd kermis.
- En Letje werd jarig.
- De draaimolen stond op het pleintje.
- Letje op een fopjespaard.
- Letje met een zuurstok.
- Lang zal Letje leven.
- En het huis vol bezoek.

Alfabetiseer deze zinnen.

.....

.....

.....

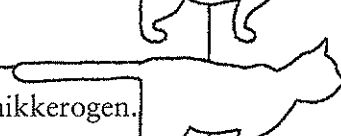
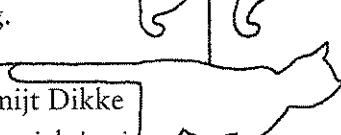
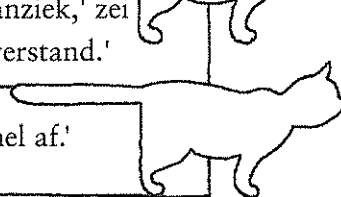
.....

.....

.....

.....

- 7 In het fragment hieronder zijn de stukjes gehusseld. Geef de poezen rechts het goede nummer.

	1	Lap liep de kamer uit. Buiten vond ze Roos. Roos zat op het prieel en keek naar de hemel. 'Tante Sjaan wil de kinderen verdrinken,' zei Lap.	
	2	'Een dier is geen rommel,' zei de Baas. 'En er wordt hier niet verdrongen.' Je hoeft straks bij mij niet aan te komen,' zei tante Sjaan. 'Ze zijn al besproken,' zei de Vrouw.	
	3	'Mijn katten gaan alleen naar fatsoenlijke mensen,' zei de Baas. Toen kreeg tante Sjaan iets ruzieachtigs over zich.	
	4	Tante Sjaan was er ook. Om haar nek hing een bontje met knikkerogen. 'Die kat van jou krijgt jongen,' zei tante Sjaan toen ze Lap zag.	
	5	'Kalm maar', zei Roos, 'ik geef het vannacht wel door. Dan smijt Dikke een donderstraal van de maan naar tante Sjaan d'r kop.' 'Maanziek,' zei Lap bij zichzelf, 'streepjes op haar vel en streepjes door haar verstand.'	
	6	'Meteen verdrinken,' zei tante Sjaan, 'dan ben je van de rommel af.'	

- 8 Dat tante Sjaan niet echt aardig zou zijn voor poezen, kon je voorspellen door de manier waarop ze beschreven wordt. Onderstreep het stukje waarin tante Sjaan -'niet lief voor dieren'- getypeerd wordt. Schrijf achter het laatste woord een kleine ⑨.
- 9 Waardoor kreeg tante Sjaan iets ruzieachtigs over zich?
.....
- 10 Onderstreep de zin waaruit blijkt dat Lap Roos niet serieus neemt. Zet achter het laatste woord een kleine ⑩.
- 11 Onderstreep de zin waarin tante Sjaan een beetje beledigd 'dreigt' of 'waarschuwt'. Zet achter het laatste onderstreepte woord een kleine ⑪.
- 12 Wat is de betekenis van **prieel** ?
- 13 Welke zin zou of welke zinnen zouden wel eens een beetje boos of verontwaardigd geklonken kunnen hebben? Zet achter het laatste woord een kleine ⑬.

Titel

'Mag ik nog een kop koffie, oemi?' vraagt Mohammed. Hij houdt zijn moeder het kopje¹ Zijn moeder schenkt hem koffie in.² tegelijk geeft zijn broer Hassan hem een³ tegen zijn schenen. Onder tafel!

Van⁴ beweegt Mohammed zijn handen. De koffie plenst⁵ het kopje op de tafel. En⁶ krijgt hij nog een klap van⁷ ook.

Woedend kijkt Mohammed naar Hassan. Hij zal⁸ wel krijgen! Maar Hassan zit hem vrolijk⁹ aan te kijken! 'Opschieten joh, dooreten',¹⁰ hij. Dooreten? Waarom? De school begint

.....¹¹ niet. We hebben tijd genoeg, denkt Mohammed.¹² Hassan wijst stiekem naar de deur. Mohammed kijkt¹³ buiten en ziet wat Hassan bedoelt.

Voor¹⁴ huis zitten Abdoel, Ahmed, Ali en Allel, jongens uit hun¹⁵. Ze hebben hun zakken vol met¹⁶. Ze smullen er heerlijk van. Met¹⁷ pitten bekogelen ze de kippen, die¹⁸ de straat rondscharrelen. Mohammed propt vlug een¹⁹ brood naar binnen. Dat laat hij²⁰ staan. Lekker warm

brood met geitenboter²¹. Heerlijk, hij zou eigenlijk wel meer²². Maar hij kan zijn vrienden toch²³ in de steek laten? Met de²⁴ zwarte koffie spoelt hij het laatste²⁵ brood weg. Dan gaat hij met Hassan

.....²⁶ buiten. Het is al warm, al²⁷ het vroeg in de ochtend.

Mohammed en Hassan²⁸ bij hun vriendjes op de grond²⁹.

'Geef mij een paar olijven', vraagt Hassan.³⁰ geeft Abdoel hem een olijf. Een olijf,³¹ hij zijn zakken vol heeft! 'En³² dan', roept Mohammed. 'Nou gewoon, jullie mogen³³ samen delen', zegt Abdoel. 'Wat, die ene

.....³⁴? schreeuwt Mohammed. Hoor ze nou eens lachen,³⁵ pestkoppen. 'Willen jullie er een heleboel,³⁶ zakken vol?' grinnikt Ahmed.

'Wat, krijgen we³⁷ van jullie...' vraagt Hassan ongelovig. Ahmed springt overeind: '.....³⁸ maar mee'. Met z'n zessen gaan³⁹ op stap. Abdoel en

Ahmed lopen voorop.

Maak het verhaaltje op een los blaadje af: Wat gaat er gebeuren, wie doen het, hoe loopt het af.

In je verhaaltje komen in ieder geval de volgende woorden voor:

- straf
- opgelucht
- boos
- schrik, schrok, schrikt, schrikken, schrokken of geschrokken
- vlucht, vluchtte, vluchten, vluchtten of gevlucht
- val
- bibberend of sidderend

Algemeen

Als je een woord in een opdracht of in een tekst niet kent, mag je het opzoeken in een woordenboek.

Arceren = Arceren. Je kunt voor het arceren een kleurpotlood of, nog beter, een marker gebruiken.

1

Deze taak is een zogenaamde cloze-taak. Een cloze-taak bestaat uit een tekst waaruit woorden zijn weggelaten. In plaats van de weggelaten woorden is in de tekst een streep geplaatst. Je zou een cloze-taak dus ook een 'open gaten taak' kunnen noemen. Het is de bedoeling dat je er bij elke open plaats achter probeert te komen welk woord op de open plaats heeft gestaan. Dat kun je het beste doen door de tekst heel goed te lezen. Uit de woorden die er wel staan kun je vaak opmaken welk woord er in de tekst gestaan heeft.

Belangrijk: Je mag steeds maar **één woord** invullen. (Als het niet helemaal op de streep past schrijf je een deel boven het woord dat volgt op de streep.) Schrijf met potlood. Je kunt dan fouten gemakkelijk verbeteren. Het maken van een cloze-taak is tamelijk moeilijk. Zo moeilijk, dat je het al heel goed gedaan hebt als je maar de helft van de woorden goed hebt ingevuld!

2

- 4 Een tabel bestaat van links naar rechts uit **rijen** en van boven naar beneden uit **kolommen**.

In de tabel onder aan de bladzijde staat in de gearceerde kolom: zitmeubelen, stoel en bank. In de gearceerde rij staat: zitmeubelen, bergmeubelen, tafels en overige.

- 9 Voorbeelden van spreekwoorden zijn: 'wie niet sterk is moet slim zijn', 'de appel valt niet ver van de boom', 'wie een kuil graaft voor een ander, valt er'

Bij deze opdracht mag je een woordenboek of een spreekwoordenboek gebruiken.

- 11 Als jij zegt 'Au, kun je niet uitkijken!' dan maak je iemand een **verwijt**. Als je zegt 'Ik raad je aan dit boek te lezen' dan geef je een **advies**. Als je zegt: 'Ik vind dat programma maar niks' dan geef je een **mening**.

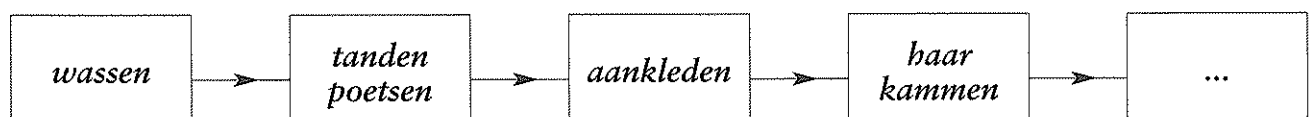
3

- 2 's Morgens sta je op, je wast je, je poetst je tanden, je kleedt je aan, je kamt je haar, je ontbijt, je gaat naar school. Eerst sta je op, dan ..., dan en dan. Al die handelingen die je na elkaar verricht kun je in een zogenaamd stroomdiagram weer-geven. Dat ziet er zo uit. (zie onderaan de blz.).

Tabel Taak 2, opdracht 4

				kolom ↓	
<i>zitmeubelen</i>	<i>bergmeubelen</i>	<i>tafels</i>	<i>overige</i>	← rij	
<i>stoel</i>	<i>boekenkast</i>	<i>eettafels</i>	<i>voetenbankje</i>		
<i>bank</i>	<i>dressoir</i>	<i>salontafel</i>			

Taak 3, opdracht 2: Voorbeeld van een stroomdiagram

- 4 In deze toelichting staan allerlei aanwijzingen en afspraken over hoe we onderdelen van een tabel noemen. Kijk terwijl je leest steeds naar de tabel onder aan de bladzijde en wijs daarin aan wat genoemd wordt. Een tabel bestaat uit kolommen en rijen (*wijs aan*). Bij deze opdracht staat een tabel met 4 kolommen en drie rijen (*tel mee*). Er zijn in totaal 12 vakjes of deftiger: cellen (*klopt dat?*). De eerste kolom (*wijs aan*) is in deze tabel bestemd voor de rijtitels. Een rijtitel zegt wat voor soort gegevens je in de rij moet schrijven. De kolom met rijtitels geven we een nummer. Dat nummer is 0 (nul) (*onthoud!*). De bovenste rij in deze tabel (*wijs aan*) is bestemd voor kolomtitels. Kolomtitels zeggen wat er in de kolom komt te staan. De rij met kolomtitels heeft een nummer. Dat nummer is 0 (*onthoud!*). De kolom naast de kolom met rijtitels (*wijs aan*) heeft nummer 1 (*onthoud!*). Dat is de eerste kolom. De rij onder de rij met kolomtitels (*wijs aan*) heeft rijnummer 1 (*onthoud!*). Dat is de eerste rij. In de eerste rij in deze tabel komen gegevens over de **hond** te staan. In de eerste kolom komen gegevens over **borstelen en kammen** te staan. In de cel naast **hond** en onder **borstelen en kammen** (*wijs aan*) komt iets te staan over het borstelen en kammen van de hond! Vul nu eerst de rijtitels aan (in kolom 0). Onder hond komt te staan Vul dan de kolomtitels aan (in rij 0!). Naast **wassen** komt te staan ...

- 6 Alfabetiseren is een manier van ordenen. Gegevens in volgorde zetten. Je kunt dat met nummers doen (1, 2, 3, of eerste, tweede, derde ..enz.) en met letters (A, B, C, D, E, F, G, ...) in de volgorde van het alfabet. Je kijkt dan naar alle letters in een woord. Vergelijk **appelboot** en

appelmand. Welk woord komt eerst?

Ze beginnen allebei met een A, dan allebei een P en nog een P. Dan een E, dan hebben allebei een L. Maar de 5e letter is verschillend. In **appelboot** is de vijfde letter een B. In **appelmand** is dat een M. De B staat eerder in het alfabet dan de M. Dus bij het ordenen van deze woorden komt appelboot op de eerste plaats te staan!

- 10 Bij deze opgave wordt je gevraagd op een zogenaamde schaal aan te geven wat voor soort hond je leuk vindt. Tenminste als je alleen let op de grootte. In taak 15, opgave 1 krijg je te maken met net zo'n soort schaal.

4

Deze taak bestaat uit een tekst waaruit op verschillende plaatsen een of meer woorden of zinnen zijn weggelaten. In plaats van die woorden of zinnen is een nummer in de tekst geplaatst. Het is de bedoeling dat jij uitvindt wat er op de plaats van het nummer in de tekst gestaan heeft. Dat gaat het best als je goed leest wat er nog wel in de tekst staat. Je moet heel goed lezen. Soms maakt het zelfs uit of je een komma wel of niet over het hoofd ziet. Het beste resultaat behaal je als je eerst de hele tekst leest zonder iets in te vullen. De in te vullen zinnen staan onder de tekst. Onder de in te vullen zinnen staat nog een tabel. Die bestaat uit twee rijen. In rij 0 (*wijs aan*) staan cijfers. Cijfer 1 betekent: welke zin hoort op plaats 1 in de tekst (*wijs aan*) te staan? Is dat zin A, B, C, D, E, F, G of H. **Let op:** Bij de in te vullen zinnen staan 2 zinnen die **helemaal** niet in de tekst horen te staan.

Tabel Taak 3, opdracht 4

	<i>Borstelen en kammen</i>	<i>Wassen</i>	
<i>Hond</i>			

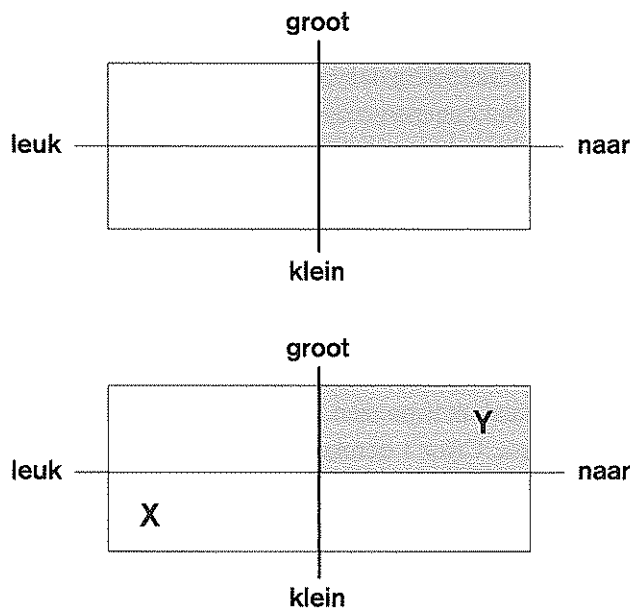
5

- 1 Deze taak bestaat uit een tekst waarvan de stukjes door elkaar gehusseld zijn. Het is de bedoeling dat jij de stukjes in de goede volgorde plaatst. Je kunt dat doen in de muizentabel bij opdracht 1.

In het eerste vakje ('deftiger': in de eerste cel van de tabel) schrijf je de letter van het stukje waarmee de tekst volgens jou moet beginnen. In de volgende cel plaats je de letter van het stukje dat dan moet volgen, enzovoort.

- 5 Zie taak 2, Opdracht 11.

- 10 In het eerste kruis hieronder (Deftig, maar onthoud het toch maar: het is een soort grafiek) is aangegeven dat iets groot **en** naar (vervelend) is. In de tweede grafiek kun je X en Y met elkaar vergelijken. X is klein **en** leuk. Y is groot **en** naar.

7

- 2 Uit **Wim loopt te sloffen** kun je **opmaken** (= op het idee komen of beter: de conclusie trekken of afleiden) dat Wim moe is. Als je iemand ziet huilen kun je denken: die heeft verdriet. Je maakt dan uit het huilen op dat iemand verdriet heeft.
- 3 In een tekst gebruiken schrijvers een **witregel** om te laten zien dat ze met een nieuw stukje in de tekst beginnen. Dat nieuwe stukje gaat over een

ander onderwerp, of over een andere gebeurtenis. Een stukje tussen twee witregels noemen we een **aline**.

Een sprongetje in de tijd maak je bijvoorbeeld als van het heden (nu) naar het verleden (vroeger) of: van het verleden naar het heden of de toekomst gaat.

- 8 Voorbeeld van een opsomming: *Ik lust geen spinazie, geen gehaktballen, geen slagroom, geen patat en geen kroketten.*
- 10 Zie Taak 3 opdracht 6.

- 11 Uiterlijke kenmerken zijn eigenschappen die je kunt waarnemen (=zien, horen, ruiken, voelen). Een grote neus, flaporen, lange benen, grote voeten, lang bruin, gekruld haar. Uiterlijke kenmerken hebben meestal te maken met kleuren, grootte (dikte, lengte of hoogte), vorm (gerafeld, rond, bol, vierkant, schuin, hellend), toestand (vloeibaar, vaste stof, gasvormig) en oppervlak (ruw, glad]. Innerlijke kenmerken zijn bijvoorbeeld: lief, sympathiek, leugenachtig, humoristisch, slim, sluw.

- 14 Een donkere lucht is een teken voor slecht weer of voor somberheid. Een ♥ is een teken voor lief of liefde of Ik houd van jou. Een opgestoken vinger is een teken voor: pas op, ik waarschuw je. En ☞ kan betekenen ga door op de volgende bladzijde. En © betekent: als je dit kopieert ben je een dief!

9

- 2 Als je rustig leest zul je vanzelf merken dat op sommige plaatsen informatie ontbreekt. Ga dan na welke van de zinnen het beste op die plek zou hebben gepast en schrijf op die plek de letter van de zin.

10

- 4 **We geven een voorbeeld.** Hieronder staat een stukje over het wassen van honden. De vraag is mag je een hond wassen en hoe kun je dat het beste doen. Als je een kopie van een tekst hebt,

kun je daarin 'aantekeningen' maken door de antwoorden op die vragen te onderstrepen. In een boek kan dat niet en moet je die informatie opschrijven.

De hond mag alleen in bad als hij ouder is dan een half jaar. En doe het alleen als het écht nodig is. Gebruik altijd speciale hondenzeep of -shampoo.

Als je je hond in de badkuip wast, zorg dan voor een anti-slipmatje. Je kunt hem natuurlijk ook onder de douche zetten. Je kunt hem ook wassen in een grote teil in de tuin. Het moet dan wel warm en zonnig zijn. Spons eerst de vacht met handwarm water. Masseer daarna de zeep of shampoo rustig in. Spoel het goed uit. Er mogen geen zeepresten achterblijven. Wil je ook de kop van de hond wassen? Stop dan watjes in zijn oren. Dan komt er geen water in zijn oren. Droog de hond na het bad zo snel mogelijk af. Laat hem niet op de tocht staan tot hij kurkdroog is, want een koutje is zo gevat. Nog even borstelen en zijn vacht glanst weer prachtig.

- 4 Voor deze opdracht geldt: **je moet aantekeningen maken**. Je mag niet onderstrepen in de tekst. Lees de aanwijzingen hieronder. Stel dat je deze 'honden-was'-tekst in een boek tegenkomt. Hoe maak je dan aantekeningen? Je schrijft dan heel kort op wat je later in goede zinnen wilt opschrijven.

Je aantekeningen kunnen er zo uitzien: *Alleen in bad als ouder dan half jaar en als echt nodig; eerst spons met handwarm water. Daarna inmasseren zeep; geen zeepresten.*

Tussen haakjes: Deze aantekeningen staan in de zogenaamde telegramstijl. Wat is dat?

Vroeger waren er weinig telefoons en al helemaal geen faxen. Je kon wel een telegram versturen via de telegraaf (zoek op in encyclopedie). Dat moest je per letter of woord betalen! De mensen zorgden er daarom voor dat ze wat ze wilden zeggen zo kort mogelijk in het telegram op schreven.

Als je de informatie over het wassen van honden aan anderen moet doorgeven (zoals in deze opdracht!) dan moet je je aantekeningen nog uitwerken. Dat wil zeggen dat je er goede zinnen van moet maken. Bijvoorbeeld:

Honden doe je alleen in bad als ze ouder zijn dan een half jaar. Doe het alleen als het echt niet anders kan. Spons ...

- 5 Schrijvers beginnen met een nieuw stukje in de tekst als ze iets over een ander onderwerp gaan zeggen of als ze iets gaan schrijven over een nieuwe gebeurtenis. Ze slaan dan een regel over. Daardoor zie je in de tekst een witregel (= een regel zonder letters of cijfers). Sommige schrijvers laten je zien dat ze met een nieuwe alinea (zo noemen we een nieuw stukje in de tekst!) beginnen door op een nieuwe regel een stukje van de kant te beginnen. Let op: schrijvers (jij ook dus als je schrijft) beginnen altijd met een nieuwe alinea na een inleiding. Dat is het begin van de tekst. Het is het stukje waarin schrijvers zeggen wat ze gaan vertellen en waarom ze dat doen. Soms bestaat de inleiding alleen maar uit een verhaal over een grappige gebeurtenis. Dat vertelt de schrijver dan om de lezer nieuwsgierig te maken of om zijn aandacht te trekken. (Let maar eens op je juf of meester. In het begin van een aardrijkskunde- of biologieles vertellen ze vaak iets leuks. Ze hopen dan dat je goed wilt luisteren.)

- 13 Uit hoeveel kolommen bestaat je tabel? Je hebt **geen** kolom voor rijtitels nodig. Er is dus geen kolom met nummer 0! Je hebt **wel** een 0de rij of een rij voor de kolomtitels nodig. Bovendien heb je voor elke tip een rij nodig. Dus het aantal rijen is **het aantal tips + 1**. Als je er echt niet uitkomt, spiek dan maar even in het antwoordenboek.

11 Zie Taak 1

12

- 1 Zet een kruisje voor het antwoord dat je het beste vindt. De titel voor de hele tekst noem je de **overkoepelende** titel of de hoofdtitel. Ondertitels zijn titels bij delen van de tekst.)

- 10 Zie taak 10 opdracht 5!

- 18 De vraag is: waar gaat het in dit artikel om. Niet wat vind jij het belangrijkste. Het gaat om wat de schrijver vooral wilde. Let op de koptekst (de tekst tussen de twee lijnen boven de kolommen)! Zou je een ander antwoord geven als je let op wat **jij** het belangrijkste vindt?

13

- 5 Als jij en je zusje allebei naar school gaan of allebei krullen in het haar hebben dan bestaat er tussen jullie een overeenkomst. Iets dus dat je allebei als kenmerk hebt. Soms is er tegelijk een verschil en een overeenkomst.

- 10 Zie ook taak 5, opdracht 10.

- 13 Zie ook taak 2, opdracht 11.

- 15 Schrijf je samenvatting eerst in het klad en tel dan het aantal woorden. Als je samenvatting te lang is, kijk dan eerst of je overbodige woorden kan weglaten. Als je dan nog teveel woorden hebt moet je ook informatie weglaten. Voorbeeld: Het huis staat al jaren aan een weg met veel verkeer. (11 woorden)

Deze zin kun je inkorten door te schrijven:

- Het huis staat al jaren aan een drukke verkeersweg. (door het op een ander manier te zeggen 2 woorden minder).
- Het huis staat aan een drukke verkeersweg. (Weer twee woorden minder. Nu zeg je het niet alleen op een andere manier. Je zegt ook iets anders. Je zegt minder. Je laat informatie weg. Dat kan als de informatie niet belangrijk is.)

- 16 Zie bij 15. Je moet nu waarschijnlijk ook informatie weglaten. Je moet dus **minder** informatie geven. Je moet dus kiezen voor het belangrijkste. Of: je

moet minder details (kleine niet zulke belangrijke gebeurtenissen) geven.

- 17 Nu moet je alleen nog voor de hoofdlijnen kiezen. Je kunt geen details meer geven.

14

- 1 Een sleutel- of kernwoord. Wat bedoelen we daarmee? Een kernwoord is een woord waar het in het stukje tekst vooral om gaat. Het geeft het onderwerp aan waar vooral iets over gezegd wordt (het hoofdonderwerp).

Behalve kernwoorden kun je van kernzinnen spreken. Een kern- of sleutel-zin(nen) is de zin of zijn de zinnen waarin het belangrijkste staat over het hoofdonderwerp van een stukje tekst. Het hoofdonderwerp van een tekst kan zijn: **Schiphol**. De belangrijkste in een tekst over Schiphol zou dan kunnen zijn: Deze luchthaven zal vanwege de geluidshinder en luchtverontreiniging minder vliegtuigen moeten ontvangen.

15

- 4 Zet wat vetgedrukt is achter de onderstreepte zinnen.
Soms kun je een 'cijfer en letter'- combinatie (voorbeeld: 10a) achter meer dan één zin plaatsen. Je hoeft het maar één keer te doen.

Bronnen

- 1 'Lang geleden leefde een koning ... als jij' Uit: *De kikker en de koning* (en nog veel meer), een prentenboekje van Lemniscaat, Rotterdam, 1979;
- 2 *Als hond en kat samen wonen ...* (Bewerking van een bijlage uit een Margriet van jaren geleden; Auteur is niet bekend, evenmin aflevering; er zijn stukken tekst letterlijk overgenomen); idem 2
- 3 *Misschien ... Lotharingen** Uit: Leeuwen van, J., (1982), *Retourtje ver weg*, een kinder-boekenweekkalender 'over reizen', blz 20-21, CPNB, Amsterdam.
- 4 *Flaptekst Peter en Pips en 'Heel even ... likken'* (blz. 19-21) Altmann, M., (1993), *Peter en Pips, Unieboek/Van Holkema en Warendorf*, Houten.
- 5 *Als ouders ... arm* Uit: *Unicef Junior*, 4, augustus 1996, blz. 1, supplement *Unicef Nieuws* Nr. 259, aug. 1996)
- 6 *Er was eens ... rond als een appel was* (blz. 5-14). Uit: Gestel van, P., (1994), *Prinses Roosje*, Bussum, Moonpress (Postbus 2038, 1400 DA)
- 7 *Vondst, H. Barnard** bron: *Unicef Junior*, 3, juni 1996, supplement *Unicefnieuws*, no. 258, juni 1996) *Recensie Charlotte G. Brands** bron: *Ezelsoor*, 2e jrg., no 4).
- 8 *Flaptekst & De volgende ochtend ... beetgepakt*. Uit: Hooft van, M., (1995), *Treiterkoppen* (blz. 36-37), Holland, Haarlem.
- 9 *Pony is een verzamelnaam ...* bron: brochure *Dierenbescherming 'Over Paarden en Pony's)* *Net als de slager ... vis koopt*. Uit: Attema, I, e.a., (1990), *Vis, Fijn dat het er is!* Stichting Nationaal Visbureau/Stichting Nederlandse Schoolradio/Zorn, Leiden, 1990 (blz. 4);
- 10 *De sneeuwman die* Uit: Andreas, H., *De beer die op zijn kop stond*, Holland, Haarlem.
- 11 *Sylvia ... naar school* Uit: *Unicef Junior*, no 2, april 1996, blz 1, supplement *Unicef Nieuws* Nr. 257, april 1996;
- 12 *Het is vijf uur ... school*. Uit: *Unicef Junior*, 4, augustus 1996, blz. 2, supplement van *Unicef Nieuws* Nr., 259, augustus 1996;
- 13 *Teksten over verspreiding zaden en dergelijke** bron: Ruud Rook, *Verdwaalde planten*, in: *Retourtje ver weg ...*, blz. 48-48, CPNB, Amsterdam, 1982)
- 14 *Flaptekst & Zes weken ... kater* (blz. 87-88) Uit: Schouten, A., (1978), *Het huis van Roos en Lap*, Unieboek/Van Holkema en Warendorf, Bussum.
- 15 *Mag ik nog een koffie, oemi ...* Uit: Mohammed, de kleine Marokkaan, *Basis informatie 15, Versluis*, Amsterdam, 1977. * bewerkt

Aan de leerkracht

PLUSTAAK LEZEN is een serie werkboekjes voor groep 5 t/m 8. Elk werkboekje bevat 16 taken met gevarieerde opdrachten voor begrijpend en studerend lezen.

De werkboekjes zijn als aanvulling en verrijking te gebruiken naast iedere leesmethode. De werkboekjes lopen op in moeilijkheidsgraad, maar ze zijn niet strikt gebonden aan een bepaalde groep. Dat komt ook tot uitdrukking in de groepsaanduiding op het omslag.

Er is een boekje 5/6, 6/7, 7/8 en 8. Met werkboekje 5/6 kan worden begonnen in de loop van het cursusjaar voor groep 5. Het boekje kan gedurende groep 6 voltooid worden, waarna de kinderen verder kunnen gaan met boekje 6/7, etcetera.

De kinderen kunnen de taken zelfstandig maken en met behulp van het antwoordenboekje kunnen ze hun werk ook zelf nakijken.

Dat neemt niet weg dat de meeste opgaven zich uitstekend lenen voor overleg, discussie en uitwisseling van ideeën. Dit maakt het mogelijk en zinvol om kinderen samen aan een taak te laten werken, of de antwoorden met elkaar te laten vergelijken. Dit biedt tevens diverse aanknopingspunten om het werk met de kinderen te bespreken, wat de motivatie en het leereffect zeker ten goede zal komen.

Op de achterzijde van het werkboekje staat een werkoverzicht.

Hierop kunnen de kinderen bijhouden aan welke taak ze bezig zijn en welke taken ze al af hebben. U kunt ook zelf op dit overzicht aangeven aan welke taak de kinderen moeten werken. De taken die af zijn kunt u aftekenen of met een stickertje afplakken. Dit biedt een extra stimulans voor de kinderen en het geeft u de mogelijkheid in een oogopslag te zien wat al gemaakt is, waar de kinderen aan bezig zijn en wat ze nog moeten doen.

We wensen u en uw leerlingen veel plezier met het gebruik van PLUSTAAK LEZEN.

TAAK 1

TAAK 2

TAAK 3

TAAK 4

TAAK 5

TAAK 6

TAAK 7

TAAK 8

TAAK 9

TAAK 10

TAAK 11

TAAK 12

TAAK 13

TAAK 14

TAAK 15

TAAK 16

ISBN 90 5300 013 5
1201

DELUBAS